

DZIŚ W NUMERZE:

Dobre kino w wyjątkowej... str. 3

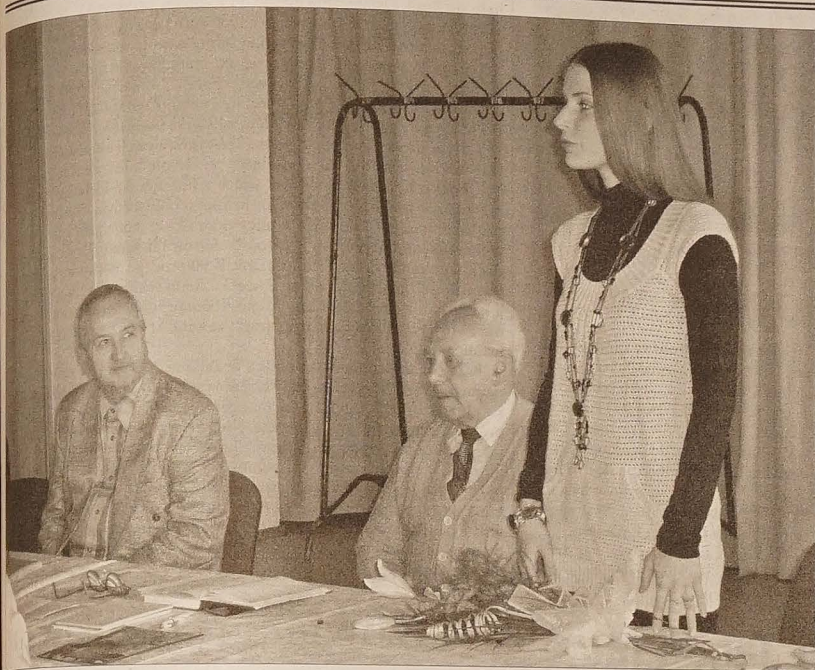
JEMIOŁA - Kamera w piekle str. 5

Ostrawa - miejsce, nie miasto str. 6

Podróż wózkiem po Trzyńcu str. 8

SOBOTA
5 MAJA 2007
NR 52
ROCZNIK LXII
CENA 9 Kč

tel.: 558 731 766
faks: 558 740 044
info@glosludu.cz

czeszcyński Syndzielnia „Zwrotu” przyjęli bardzo ciepło wokalistkę Halinę Młynek - Nowicką. Na zdjęciu z przewodniczącym Klubu Seniorów w Cieszynie, Andrzejem Szuskiem oraz redaktorem naczelnym „Zwrotu” Kazimierzem Kaszperem.

I ŚWIATOWY ZJAZD DOMÓW POLSKICH I POLONII

Wypromujemy samych siebie!

HÉNIN-BEAUMONT/CZ. CIESZYN (mro) - O tym, jak promować polonijne Domy, o tym jak wprowadzać je na drogę niezależności gospodarczej i o tym, że doskonałą bazą dla tych działań jest Internet łączący 17-milionową rzeszę Polonii i Polaków za granicą z blisko 40-milionową Macierzą - rozmawiali od 24 kwietnia do 3 maja br. w Hénin-Beaumont przedstawiciele Polski, Belgii, Francji, Węgier, Republiki Czeskiej, Ukrainy, Białorusi, Litwy i Rumunii na I Światowym Zjeździe Domów Polskich i Polonii. Organizatorem spotkania były Domy Polonii w Rzeszowie oraz lokalny w Hénin-Beaumont regionu Pas de Calais.

Zaolziaaków reprezentował kanclerz Kongresu Polaków w RC, Roman Kaszper, który po powrocie podzielił się z „GL” swoimi wrażeniami. - Było to pierwsze tego rodzaju zgromadzenie reprezentujące bardzo różnorodne placówki, bowiem nie można porównywać wielkiego Domu Polskiego w Wilnie, który jest profesjonalnie prowadzonym hotelem, restauracją, a zarazem wielkim forum organizacyjnym na przykład z Domem Polskim w Samborze prowadzonym siłami społecznymi. Wszystkie jednak te placówki łączy opieka Senatu RP i troska ich działaczy o to, by Domy te mogły spokojnie funkcjonować, by ich ekstensywny gospodarke przekształcić w dochodową. Wobec tego padła propozycja - kontynuuje przedstawiciel KP - byśmy jako Polonia sami siebie spróbowali wypromować, by nie tylko diaspora, ale i Polacy zdawali sobie sprawę z możliwości wsparcia własnej grupy narodowej za granicą.

Zjazd zakończono postanowieniem kontynuowania spotkań. Obserwatorem zgromadzenia z ramienia Senatu RP był senator Piotr Zientarski (PO) zaangażowany w pracach Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą. Zjazd odbywał się w ramach obchodów Roku Polskiego w Północnej Francji.

Kiedy »GL«?

W związku z przypadającym na 8 maja świętem państwowym, dziś oddajemy Czytelnikowi 12-stronicowe wydanie „GL”. Kolejny nr ukazuje się w czwartek 10 maja br. (r)

Syndziolę Kubisza w Szynielni

WEDRZYŃSKA (hs) - Szynielnia już od dobrej zagościła na mapie cyklicznych imprez kulturalnych Zaolzia. Jej obecna edycja odbyła się w środę w siedzibie Czytelnicy. Do Wędrzyń Szynielnia przybyła na zaproszenie organizatora Klubu Seniorów oraz Klubu Kobiet. Spotkanie prowadził przewodniczący Klubu Seniorów Franciszek Szuski. Jak zwykle na początku włączono wylosowanym uczestnikom „Zwrotu” nagrody.

Pierwszą część spotkania została poświęcona Pawłowi Kubiszowi, który „Szynielni” dał swój wkład. „Szynielnia” czyli dodatek do „Głosu Lubuskiego” uruchomił Paweł Kubisz w 1947 roku. Okazją do przypomnienia sylwetki i dorobku Pawła Kubisza stała się przypadająca na 12 maja rocznica setnych urodzin autora. Postać twórcy zjawiska „zaolziańskiej literatury” przybliżył zebrany redaktor naczelny Zwrotu Kazimierz Kaszper.

W drugiej części spotkania uczestnicy mieli możliwość spotkać się z Haliną Młynek - Nowicką. Artystka opowiadała o swojej przygodzie z zespołem Brathanki, podróżach po świecie i planach artystycznych na najbliższą przyszłość. Zdradziła, że szykuje swoją pierwszą polsko-czeską płytę solową. Autorem muzyki do utworów, które się na niej znajdują, będzie m.in. Zygmunta Preissner i Michał Lorenc.

225 tys. wakatów
Węgry otworzyła rynek pracy dla obywateli nowych państw UE. Hołdowski rząd zdecydował się na ten krok, bo w wielu sektorach brakuje ludzi do pracy - odnotowano rekordową liczbę wakatów (ponad 225 tys.). Węgrowscy ofert jest na farmach kwiatowych, w szklarniach, przy zbieraniu owoców i warzyw oraz w przetwórstwie owocowo-spożywczym. Poszukani są również hydraulicy, ślusarze, elektrycy i budowlanci, a także mechanicy i pielęgniarki. Jako pierwsze oferty pracy w Europie Zachodniej otrzymały Wielka Brytania, Irlandia i Hiszpania. Rok temu dołączyły do nich Portugalia, Finlandia i Grecja, a następnie Włochy. (mro)

Woda
Woda - Zachmurzenie umiarkowane do dużego z opadami deszczu, wiatry zmiennymi, temperatury w normalnym zakresie. Temperatury w nocnym czasie 10 do 6 st., w dzień 14-18 st. C.
PIĄTEK, PONIEDZIAŁEK - Zachmurzenie umiarkowane do dużego opadami deszczu, miejscami burze. Temperatury w nocy 9 do 5 st., w dzień 15-19 st. C.

»NIE MA ZDROWEGO OPALANIA SIĘ« - OSTRZEGAJĄ LEKARZE
W poniedziałek 7 bm. odbędzie się kolejny Europejski Dzień Melanomy, w którym po raz siódmy udział biorą również dermatolodzy w RC. Lekarze, którzy zgłosili swój udział w projekcie, w tym dniu bezpłatnie zbadają znamiona barwnikowe wszystkich chętnych, którzy stawiają się w ich gabinetach. Dystrybuowane będą ulotki informacyjne nt. nowotworów skóry, przebiegała będzie kampania oświatowa w mediach. Spis lekarzy zgłoszonych do projektu można znaleźć na www.melanoma.cz. Jednak również ci dermatolodzy, którzy nie zadeklarowali swego udziału, badają na bieżąco, według potrzeby, znamiona zgłaszających się do nich pacjentów.
Choć mogłoby się zdawać, że rak skóry nie jest u nas zbyt częstym zjawiskiem, statystyki mówią jasno: liczba zachorowań z roku na rok rośnie. Podczas gdy w 1970 r. wykryto 316 przypadków czerniaka złośliwego (melanomy), w 2000 r. już 1413. U pozostałych typów złośliwych nowotworów skóry, które występują ponad dziesięciokrot-

nie częściej od czerniaka, doszło do podobnego wzrostu zachorowań.
Czerniak złośliwy jest najbardziej niebezpiecznym typem nowotworu skóry, a to z powodu szybkiego wzrostu, wczesnych i licznych przerzutów oraz niewielkiej podatności na leczenie. Dlatego ważne jest, by został wcześniej rozpoznany i usunięty.

Bardzo »szumny« spacer
CZ. CIESZYN (kor) - Spacerem po Cz. Cieszynie, a konkretnie po jego zabawkach postanowił uczcić dwie 3. rocznice - wstąpienia RC i Polski do Unii Europejskiej oraz premiery spektaklu „Těšínské nebo - Cieszyńskie nebo” - Teatr Cieszyński. Spacer odbędzie się jutro, czyli w niedzielne popołudnie.
- Rocznicą poszerzenia Unii, wiadomo. A nasz spektakl? Kiedy przedstawienie gra się tak długo i jest tak popularne także poza granicami naszego regionu, też należy to uczcić - powiedział naszej gazecie dyrektor TC, Karol Suszka.
Teatr dał niedzielnej imprezie nazwę „Szumny spacer pod cieszyńskim niebem”. Bo też wezmą w niej udział zarówno autorka scenariusza do „Cieszyńskiego nieba”, poetka Renata Putzlacher, jak i reżyser Radovan Lipus, autor głośnego serialu telewizyjnego „Šumná města”, w którym nie zabrakło również „Šumnego Cieszyna”.
Spacer - otwarty dla wszystkich chętnych - rozpocznie się o godz. 15.00 przed czesko-cieszyńskim ratuszem, gdzie w tramwaju ze spektaklu aktorzy zaśpiewają kilka piosenek. Później wyprawa wyruszy na ul. Božka, gdzie w obecnym Klubie PZKO mieściła się dawniej żydowska bóżnica, przystanie m.in. przy Drukarni Cieszyńskiej, byłym Domu Robotniczym, kościółach w Alejach, Na Rozwoju i innych zabytkowych budynkach. Imprezę zakończy spotkanie w Teatrze Cieszyńskim.

Niebezpieczne znamiona
W odróżnieniu od innych typów raka skóry, które najczęściej pojawiają się, na skutek długoletniego oddziaływania promieni słonecznych, dopiero w wieku starszym, czerniak występuje najczęściej w wieku średnim, wyjątkowo nawet w dzieciństwie. Ryzyko zachorowania na melanomę wzrasta z każdym poparzeniem słonecznym. Do dalszych czynników ryzyka należą: długotrwałe działanie promieni ultrafioletowych, duża ilość znamion barwnikowych, ponieważ właśnie z nich się rozwija, określone fototypy skóry (jasna karnacja, rude

lub blond włosy, niebieskie tęcza, liczne piegły). Specjaliści uważają, że stosowanie właściwych kremów ochronnych przed promieniami UV powinno stać się rzeczą tak samo naturalną jak mycie zębów. Poza tym ludzie powinni sobie uświadomić, że nie ma zdrowego opalania się. Najlepszą ochroną jest ubranie, choć nie każdy materiał pochłania promienie słoneczne tak samo. Lepiej chronią tkaniny kolorowe niż białe, ponieważ pochłaniają większą ilość promieni. Zależy również od typu tkaniny, od tego, ile razy była już prana. Dziś można kupić nawet specjalną odzież z filtrem przeciwsłonecznym.
Słońce nie jest groźne dla skóry tylko latem, lecz również obecnie, choć subiektywnie wydaje nam się, że jeszcze nie grzeje tak mocno. - Dla skóry jest to duży szok po zimie - uważa lekarz-dermatolog MUDr Danuta Petrášová z Cz. Cieszyna. - Już pojawiają się pierwsze wypadki poparzeń słonecznych. Dlatego należy stosować kremy ochronne z filtrem co najmniej 15 i zależnie od fototypu, regulować długość pobytu na słońcu. (dc)

CENTRUM OPEN OKNA DRZWI www.centrumopen.cz
profesjonalna wymiana okien
ZAWSZE NAJLEPSZE CENY!
774 287 750 800 100 194
Cieszyn, ul. Zamkowa 2, Most Przyjaźni wjazd do Czech - po polskiej stronie
bezpłatna linia Sileska Ostrawa, ul. Fěšinská 96/42

rodaków

■ W Koniakowie wciąż głośno jest o szóstoklasistce, który dzięki swej odwadze i determinacji uratował dwa domy przed spalaniem i dwie rodziny przed nieszczęściem. Kiedy 13-letni Marcin Fiedor zobaczył, że pokój na piętrze w jego domu stanął w ogniu, ani przez chwilę nie zastanawiał się nad tym, jak się zachować i co robić. – *Od razu lałem. Ogień przerosł się szybko, więc ja też musiałem się spieszyć* – mówi chłopiec, który wcale nie czuje się bohaterem, kimś wyjątkowym. Twierdzi, że zrobił po prostu to, co do niego należało...

■ Strażacy alarmują: wskutek wyjątkowo małej ilości opadów podczas minionej zimy, poszycie leśne w Beskidach jest bardzo wysuszone, a więc podatne na pożary. Można się było przekonać o tym podczas minionego weekendu, kiedy to na Równicy w Ustroniu spłonęły dwa hektary lasu. Tylko wyjątkowo sprawnie przeprowadzona akcja gaśnicza zapobiegła dalszemu rozprzestrzenieniu się ognia. W akcji brało udział 40 jednostek straży. Najprawdopodobniej przyczyną pożaru było zaprząśnienie ognia przez turystów o nieustalonej tożsamości.

■ Wydział Komunikacji Starostwa Powiatowego w Cieszynie obsługuje interesantów wyłącznie w godzinach od 7.30 do 15.00. Zatem wszyscy, którzy dokładnie w tym samym czasie pracują zawodowo, nie mają szans na załatwienie urzędowych spraw związanych np. z rejestracją samochodu. Okazuje się jednak, że wcześniej było to możliwe: Wydział Komunikacji pracował we wtorki do godz. 17.00, a w latach 2004-2005 nie tylko we wtorki, bo również w inne dni tygodnia podwoje urzędu otwarte były dłużej. Przedstawiciele starostwa tłumaczą, że skrócenie godzin otwarcia narzucił... kodeks pracy – pisze we wczorajszym wydaniu „Głos Ziemi Cieszyńskiej”.

■ W styczniu zamknięta została sala gimnastyczna Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 przy ul. Kraszewskiego w Cieszynie. – *Sporządzono ekspertyzę, która wykazała, że konstrukcja dachu jest plastyczna i może grozić katastrofą budowlaną. Nie miałam więc innego wyjścia, jak tylko zamknąć ten obiekt* – mówi Alicja Ziomber, dyrektorka szkoły. Brak sali jest tym bardziej dokuczliwy, że Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 należy do największych placówek oświatowych nadolziańskiego grodu – sąmych tylko nauczycieli wychowania fizycznego pracuje tam aż sześćdziesiąt.

■ Jaka jest kondycja zieleni w Cieszynie? Zdaniem Aleksandra Dordy z wydziału ochrony środowiska i rolnictwa ratusza, niestety nie taka, jakiej należałoby sobie życzyć. Grająca szkodniki i szerząca choroby, które powodują prawdziwe spustoszenia w drzewostanie. Najbardziej spektakularnym przykładem jest liczący około czterech hektarów las na Guldowach. Ostatnio trzeba było tam wyciąć sześćdziesiąt jeden świerków, bo takie było polecenie Nadleśnictwa Ustronia. Winowajcą jest kornik, ten sam, który kładzie pokotem lasy w Beskidach. Wiązy z kolei atakuje choroba grzybowa zwana grafiozą, a kasztany – szrotówek kasztanowcowiacek. Tak więc skromne wyjątkowo „zielone płuca” Cieszyna (obszary zielone to zaledwie 7 proc. powierzchni miasta, przy średniej krajowej wynoszącej około 30 proc.) są na dodatek zagrożone przez choroby i szkodniki.

■ Przy słonecznej pogodzie, chociaż w dość przenieklitym zimmie, toczyła się 1 maja w Ustroniu Lipowcu międzynarodowa rywalizacja tyczkarzy. Ustanowiony został nowy rekord zawodów, a kilkoro skoczków poprawiło lub wyrównało swoje życiowe rekordy. M.in. Agata Bijok w pierwszym tegorocznym starcie osiągnęła 360 cm, co dobrze wróży na dalszą część sezonu.

Opr. (kor)

Niesygnowane materiały publicystyczne i informacyjne pochodzą z internetowych serwisów informacyjnych.

Uczestnicy wojewódzkich eliminacji z bystrzyckiej PSP im. St. Hadyny.

Laury dla geografów

BYSTRZYCA (kor) – Ponad 300 uczniów szkół podstawowych z woj. morawsko-śląskiego wzięło udział w eliminacjach wojewódzkich konkursu geograficznego „Eurorebus 2007”. Nie zabrakło polskich szkół. Najlepiej z nich radziły sobie zawodniczki z bystrzyckiej PSP im. Stanisława Hadyny, którą reprezentowało aż 19 młodych geografów w pięciu drużynach, oraz trzynieckiej polskiej „jedynki”.

Zawodnicy wystartowali w dwóch

kategoriach: drużynowej i indywidualnej. W tej drugiej bardzo dobrze spisali się Sara Taska (kl. 7, Bystrzyca), która zajęła 3. miejsce, i Dorota Turon (5. miejsce, kl. 7, 1. PSP Trzyniec). Obie zakwalifikowały się do ogólnopolskiego finału, który odbędzie się 8 czerwca br. w Pradze. Blisko awansu była też Daniela Lisztwan (kl. 9A, Bystrzyca), która uplasowała się na 7. miejscu.

W klasyfikacji drużynowej trzyniecka „jedynka” wywalczyła wysokie 10. miejsce.

Międzynarodowe Targi Pracy

OSTRAWA (wak) – Tematyka II Międzynarodowych Targów Pracy, które odbędą się 10-17 w Domu Kultury Miasta Ostrawy, podzielona została na kilka części: praca, wolontariat, wymiany, praktyki i staże, informacje o Unii Europejskiej, edukacja i przedsiębiorczość.

Zwiedzający będą mogli zapoznać się z ofertami pracy stałej i sezonowej w kraju i za granicą, proponowanymi przez urzędy pracy, pracodawców prywatnych, pozarządowe agencje pośrednictwa pracy oraz firmy organizujące zatrudnienie za granicą. Swoją ofertę w Targach zapowiedziało dotychczas 12 zagranicznych przedstawicieli firm i instytucji. Wiadomo, że agencja pośrednictwa pracy z Holandii „Work Apply” poszukująca będzie budowlanców oraz pracowników do prac w rolnictwie, „Atoll Interim” z Belgii proponować będzie w Ostrawie pracę m.in. spawaczom, remontowcom oraz tokarzom, „Jabzone” z Norwegii chce zatrudnić kierowców, cieśli i murarzy, a „Orion Locums” z Wielkiej Brytanii – pielęgniarzy.

W ubiegłorocznej, promocyjnej giełdzie pracy wzięli udział przedstawiciele 36 międzynarodowych biur pośrednictwa, którzy oferowali ponad 500 miejsc pracy w krajach Unii Europejskiej. Imprezę zwiędzilo ponad dwa tysiące osób.

Ruszył kanał tematyczny TVP Historia

WARSZAWA (mro) – W rocznicę uchwalenia Konstytucji 3 Maja rozpoczął nadawanie nowy kanał tematyczny Telewizji Polskiej – TVP Historia. Jego zadaniem będzie odkrywanie mało znanych faktów, wypełnianie białych plam i docieranie do prawdy tak blisko, jak to tylko możliwe. Pierwszym jego programem była debata historyków o Konstytucji 3 Maja oraz wieczorne otwarcie cyklu *Kontrowersje*, w którym goście Rafała Ziemkiewicza spierali się o ocenę króla Stanisława Augusta Poniatowskiego. Potem zaprezentowano odcinki seriali historycznych *Królowa Bona* i *Najdłuższa wojna nowoczesnej Europy*.

Koncepcja programu przewiduje wykorzystanie rozma-

itych gatunków telewizyjnych: filmów dokumentalnych, materiałów archiwalnych (w tym publicystycznych, wywiadów, newsów i reportaży), filmów fabularnych, seriali, form teatralnych i magazynów informacyjno-publicystycznych. Audycje emitowane w TVP Historia mają powstać nie tylko w oparciu o zasoby archiwalne TVP, ale też o materiały zgromadzone m.in. w Instytucie Pamięci Narodowej i ośrodku Karta.

Program jest niekodowany i dostępny dla odbiorców satelity ASTRA, wkrótce też TVP Historia ma się pojawić w sieciach kablowych. Dodajmy, że jest to trzeci obok TVP Kultura i TVP Sport kanał tematyczny TVP.

Piekawostki

Pociąg patriotyczny

W Chinach zaczął kursować pierwszy pociąg tematyczny, poświęcony historii Chińskiej Armii Czerwonej. Ma on wpaść obywatelom patriotyzm – informuje prasa chińska.

„Czerwony Pociąg” będzie w ciągu czterech godzin pokonywać trasę między dwoma górami w prowincji Jiangxi, Jianganshan i Lushan, które były ważnymi punktami rewolucji komunistycznej i ruchu oporu przeciwko japońskiej inwazji. Korytarze i wagony pociągu zdobą bambusowe kapelusze i strzelby używane przez żołnierzy Armii Czerwonej oraz zwoje z poezją Mao Zedonga. Pasażerowie mogą też obejrzeć mapy obrazujące przebieg rewolucji w prowincji Jiangxi. W „Czerwonym Pociągu” są puszczane wyłącznie pieśni rewolucyjne. Co bardziej zaangażowani pasażerowie mogą je sobie poćwiczyć w specjalnej sali karaoke. W

restauracji podawane są wyłącznie jadane przez ówczesnych żołnierzy skromne dania na bazie ryżu i dyni. Wszyscy pracownicy pociągu nie tylko są ubrani w mundury z epoki, ale też opowiadają lub czytają chętnym historie z czasów walki rewolucyjnej i obrony przed japońskim najeźdźcą w latach 1937-1945.

Platan konstytucyjny

Okazanie platan, posadzony w końcu XVIII wieku w Dobrzycu na terenie Wielkopolski przez współtwórcę Konstytucji 3 Maja generała Augustyna Gorzeńskiego, jest w znakomitej kondycji i zdaniem specjalistów może dożyć nawet 400 lat. Platan rośnie przed pałacem należącym kiedyś do generała. Należy do największych platanów klonolistnych w Europie. Ma 29 metrów wysokości i 36-centrową średnicę korony. Od niepamiętnych czasów nazywany jest konstytucyjnym. Drzewo jest wielką

moim zdaniem

... gdzie te pomniki?

Ostatnio Europa wstrząsnął konflikt pomiędzy Estonią i Rosją. Poszło o pomnik. Estońskie władze postanowiły rozebrać radziecki pomnik i przenieść złożone w jego okolicy proch żołnierzy na cmentarz wojskowy. To nie spodobało się Rosji. Ostatecznie doszło do wymiany przyruch i niezbyt kulturalnych zdań pomiędzy Rosją a Unią Europejską, można było usłyszeć wszelkie formy nawoływania do poparcia Estonii a Rosja „dla pewności” wzięła się za remontowanie torów kolejowych, po których ropa do Estonii wędrowała. Sprawa wydawać by się mogła prosta – Estonia to wolny kraj i może sobie z pomnikami robić, co chce. Rosja nie może się pogodzić z rozważaniem z Estonią i cały czas chce w niej rzucić.

Jednak proste to nie jest. Jedna trzecia obywateli estońskich to Rosjanie. Oni traktują pomnik jako pamiętkę po wojnie z faszyzmem, pamiętkę o ich rodakach, którzy zginęli w walce z hitlerowską ideologią. Niektórzy nie kojarzą pomnik z minionym ustrojem politycznym. Dla nich to ważny rosyjski symbol. Usunięcie z ulicy pomnika traktują jako kolejny krok do wynaradawiania. A to ma w Estonii miejsce. Tak samo, jak w czasach minionych wynaradawiano Estończyków. Z 90 proc. po 1945 roku pozostało już 60 proc. po odłączeniu się od Związku Radzieckiego. Zarówno Estończycy jak i Rosjanie czują się w Estonii jak w domu i obie nacje walczą o zachowanie swojej tożsamości. Jeśli spojrzeć na konflikt z tej perspektywy, to trudno ustalić, kto ma rację.

Przy okazji problemu pomnika w Tallinie zaczęłam się zastanawiać nad naszą mniejszością i tym, czy Polska wystąpiłaby w obronie naszego pomnika chociażby z polowicznym zaangażowaniem, jak Rosja. I tu pojawił się problem. Nie znalazłam pomnika. Nie znalazłam pomnika, który w Estonii miałyby się cała nasza mniejszość. Jeżeli ktoś o takowym wie, to proszę o mi znać. Moda na budowanie pomników w naszych czasach przemieniała. Może właśnie w tych czasach przydałby się pomnik polskości na Zaoziemiu, pomnik, który zaznaczyłby naszą tu bytność. O który można by się było opierać wracając ciut zmęczonym z którejś imprezy kulturalnej, pod którym stałoby by czas od czasu uświadzić i podumać o naszym losie. A może po prostu jest niedzisiejsza?

sikorova@glosnia.pl

Chorzowianie poszukiwani

Rozproszeni po świecie chorzowianie są pilnie poszukiwani przez władze miejskie. W dniach 15 - 17 czerwca br. odbędzie się tu I Światowy Zjazd Chorzowian, do wzięcia udziału w którym serdecznie zaprasza chorzowiaków Joachim Otte, przewodniczący Komitetu Organizacyjnego – przekazała redakcji „GL” konsul ds. Polonii Konsulatu Generalnego RP w Ostrawie, Grażyna Kostusiak.

W programie Zjazdu przewidziano zwiedzanie miasta, mecz gwiazd „Ruch” Chorzów, biesiada, spotkanie z władzami, korowód ulicami miasta, mszę św. w intencji chorzowian oraz Festiwal Orkiestr Dętych czy Brassbandów.

Zwołując I Światowy Zjazd, władze chcą przypomnieć o 750. rocznicy wystawienia przez Władysława Opolskiego aktu lokalizacji Zakładu Bożogrobców wsi Chorzów. Wzrost dane zainteresowani znajdują pod adresem www.zjazd.chorzow.eu.

Konkretna pomoc

BOGUMIN (wak) – Z różnych form pomocy społecznej korzysta w Boguminie przeciętnie 900 osób miesięcznie. Na zaspokojenie ich potrzeb dano w ub. roku ponad 50 mln zł. Tym roku liczba ta wzrosła o kilkadziesiąt milionów. Największą grupę stanowią bezrobotni, z kolei rodziną pracującą, których zarobki nie wystarczają na wyżywienie wielodzietnej rodziny trzecią – emeryci.

Część osób korzystających z pomocy społecznej wykorzystuje ten sposób daleki od intencji dawcy, którzy większość otrzymanego państwa pieniędzy przeznaczają na wódkę, papierosy i hazard. Tymczasem zamiast gotówki wydają się na towary na zakup żywności, wolno za nie kupować alkohol, żadnych innych używek. Takich jest w mieście ponad 50. Organizacja jest też żywienie trzydziestu dzieci, szkółkach i przedszkolach, zwiedzaniu rodzin patologicznych.

Na strusia

Nietypową akcję przeprowadzili strażacy z Kazimierzy Wielkiej. Ścigali dwa strusie, które uciekły z fermy. Pogoń za pierwszym z nich trwała trzy godziny. Przez ten czas dziesięciu ratowników pokonało dystans 15 kilometrów. Funkcjonariusze nie gonili strusia wozem, aby go nie sploszczyć. Po długim poszukiwaniu, z pomocą liniek ratowniczych, strażacy złapali

Urzednicy do karmienia

Władze pewnego miasteczka w Lancashire zamierzają wyznaczyć wszystkich urzędników placówek na specjalne kursy uwrażliwiania na problematykę karmienia zwierząt. W ramach nowego projektu oszkolonego przez krytyków o „niedostateczną poprawność polityczną”, pracownicy w urzędach panowie będą musieli poznać się z korzyściami wynikającymi z karmienia piesiami oraz z możliwością zapewnienia małkom karmienia odpowiedniej prywatności.

raport z za Olzy

Niepełnosprawni na rynku pracy

W Polsce żyje ok. 5,5 miliona osób niepełnosprawnych. W stosunku do 1988 roku ta grupa powiększyła się o ok. 50 proc. Zdecydowana większość osób niepełnosprawnych – 84 proc. – utrzymuje się głównie ze świadczeń społecznych: rent, emerytur i zasiłków. Jedynie dla 8 proc. tej populacji główne źródło utrzymania stanowi praca, zaś kolejne 8 proc. pozostaje na utrzymaniu innych osób, nie posiadając własnych środków na przeżycie. Od szeregu lat spada współczynnik aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych, wydaje się jednak, że wreszcie zauważono powagę problemu, coraz częściej widać działania, które mają poprawić sytuację osób niepełnosprawnych na rynku pracy.

Prawie połowa osób niepełnosprawnych w Polsce legitymuje się co najwyżej wykształceniem podstawowym, a to dodatkowo powoduje trudności z wejściem na rynek pracy i utrzymaniem zatrudnienia. Ale istnieje wysoka dynamika poprawy wykształcenia osób niepełnosprawnych, nie ustępująca pod tym względem grupie osób sprawnych. Integracja społeczna osób niepełnosprawnych przez pracę stanowi w Polsce bardzo wymagające i trudne do realizacji zadanie. Istnieje wiele czynników wpływających niekorzystnie na zatrudnianie osób niepełnosprawnych. Są to – poza niskimi kwalifikacjami osób niepełnosprawnych – słabe motywacje i liczne bariery instytucjonalno-infrastrukturalne, a także niechęć pracodawców i w konsekwencji znaczny koszt ich motywowania oraz ogólnie trudny rynek pracy, charakteryzujący się słabą dynamiką tworzenia miejsc pracy. Niepokojąca jest przede wszystkim stopa bezrobocia osób niepełnosprawnych w wieku produkcyjnym – jest to blisko 20 proc. Pod względem długotrwałości bezrobocia sytuacja osób niepełnosprawnych jako ogółu nie jest zdecydowanie gorsza od sytuacji ogółu osób sprawnych. Podobnie jak w przypadku osób sprawnych, czas przebywania osób niepełnosprawnych w ewidencji urzędu pracy wyraźnie spada wraz ze wzrostem poziomu wykształcenia. Wciąż zdecydowanie najtrudniej jest znaleźć pracę osobom z upośledzeniem umysłowym. Zdecydowanie przeważającą formą zatrudnienia osób niepełnosprawnych jest zatrudnienie w Zakładach Pracy Chronionej (ok. 190 tys.). Efektem wprowadzenia od stycznia 2004 r. uprawnień do comiesięcznego dofinansowania do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych w wieku produkcyjnym jest zwiększenie zainteresowania pracodawców z otwartego rynku pracy (wzrost zgłoszeń z około 2000 do 3000 pracodawców na początku 2004 r.).

W działaniach na rzecz osób niepełnosprawnych w Polsce widać ostatnio bardzo pozytywne tendencje. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych realizuje obecnie projekt pt. *Wsparcie zatrudnienia osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy*. Wizytówką projektu jest szeroko rozpowszechniona kampania pn. *Niepełnosprawni – pełnosprawni w pracy*. Celem projektu jest tworzenie większych możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych na rynku pracy, poprzez dopłaty rekompensujące pracodawcom zwiększone koszty zatrudniania tych osób oraz zmianę postaw społecznych wobec osób niepełnosprawnych. Kampania informuje, z jakich ulg i przywilejów można skorzystać zatrudniając niepełnosprawnego oraz jakie ułatwienia mają osoby niepełnosprawne zakładające własną działalność gospodarczą. Kampania obejmuje spoty telewizyjne i radiowe, reportaże w radiu i telewizji, ogłoszenia prasowe i działania w Internecie. Ta droga ma utrwalić pozytywny obraz osoby niepełnosprawnej jako pełnowartościowego pracownika i tym samym przyczynić się do zmiany postaw społecznych wobec osób niepełnosprawnych.

W liczbach:

- W Polsce żyje ok. 5,5 miliona osób niepełnosprawnych. Jest wśród nich 202,4 tys. dzieci. Wśród nich 17,3 proc. ma całkowite, a 56,3 proc. – poważne ograniczenie sprawności.
- Stopa bezrobocia osób niepełnosprawnych w Polsce od kilku lat rośnie. Aż 84 proc. osób niepełnosprawnych utrzymuje się głównie ze świadczeń społecznych.
- W Polsce ponad 2,5 mln osób w wieku produkcyjnym to niepełnosprawni. Tylko co piąty z nich jest zatrudniony, a chciałoby znacznie więcej...
- Przeważającą formą zatrudnienia osób niepełnosprawnych jest zatrudnienie w Zakładach Pracy Chronionej, w których wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych musi wynosić co najmniej 40 proc., a w tym co najmniej 10 proc. ogółu zatrudnionych stanowią osoby zaliczone do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności. Na tej podstawie zakładowi przysługują liczne ulgi i zwolnienia podatkowe.

ELŻBIETA MYSZKA

Niepełnosprawni wspólnie

OSTRAWA / USTRON (mro) – Po raz drugi dwudziestka klientów „Konieczki” – centrum dla niepełnosprawnych z Ostrawy Muglinowa wraz z osobami towarzyszącymi wyjeżdża dziś do Ustronia na zaproszenie Powiatowego Domu Pomocy Społecznej w Pogórze, aby wziąć udział w Europejskich Dniach Niepełnosprawnych w ramach akcji „Gdzie powstają źródła”.

Organizatorem Dni na polskiej stronie jest Ruch Olimpiad Specjalnych, Starostwo Powiatowe w Cieszynie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie oraz Powiatowy Dom Pomocy Społecznej w Pogórze. Całość akcji

przebiegnie w Ustroniu, w tamtejszym amfiteatrze oraz przyległym do niego parku leśnym, gdzie niepełnosprawni z jednej i drugiej strony granicy wezmą udział w plenerze malarskim, a w godzinach popołudniowych w koncercie. Dla osób o lepszej kondycji zaplanowano rajd pieszy na Cisownicę.

Jak przekazała „GL” **Bohdana Rywikowa**, zajmująca się kontaktami społecznymi „Konieczki”, celem akcji jest integracja środowisk niepełnosprawnych tak między sobą, jak i w społeczeństwie, przegład ich twórczości oraz popularyzacja turystyki pieszej w ramach Euroregionu Silesia.

80 LAT ZORGANIZOWANEGO ŚPIEWACTWA POLSKIEGO NA ZAOLZIU (9)

Rozmach muzyczny SMP i PZKO

Rok 1947, w którym powstały dwa odrębne związki powiatowe Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego (PZKO) w powiecie cieszyńskim (z siedzibą w Cz. Cieszynie i w powiecie frysztackim z siedzibą w Karwinie oraz dwa odrębne związki powiatowe Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej (SMP), stał się rokiem przełomowym w życiu kulturalno-oświatowym polskiego społeczeństwa. Rozpoczął się bowiem intensywny okres odrodzenia w społecznym ruchu śpiewaczym i muzycznym na zaolziańskim terenie.

Aktyw przedstawicieli śpiewactwa obu powiatów na swym zebraniu 22 grudnia 1948 r. w Cz. Cieszynie zdecydował się scalić społeczny ruch śpiewaczy na wzór przedwojennego Związku Polskich Chórów w Czechosłowacji. Uzgodniono powołać pod egidą SMP organizację pn. Zrzeszenie Polskich Kół Śpiewaczych. Jednak parę dni później, 30 grudnia 1948 r., na zebraniu połączonych zarządów powiatowych SMP utworzono przy Powiatowym Zarządzie SMP w Cz. Cieszynie Zrzeszenie Śpiewaczy. W styczniu 1949 r. wyszedł specjalny numer śpiewaczy dodatku literackiego „Głosu Ludu” pn. „Szynioły”, w którym sformułowano cele i zadania zorganizowanej pracy śpiewaczej. Przeprowadzono szczegółową ewidencję chórów i podzielił na okręgi.

Tak więc aktywność polskiego ruchu śpiewaczego w powojennej Czechosłowacji została skoncentrowana w Zrzeszeniu Śpiewaczym, które sterowało z powierzchni powiatowych zarządów SMP oraz powiatowych zarządów PZKO cały zaolziański powojenny polski społeczny ruch śpiewaczy. 3 kwietnia 1949 r. odbyło się Walne Zgromadzenie Delegatów Chórów, które zatwierdziło strukturę organizacyjną, uchwalilo plan pracy i wybrało Radę Zrzeszenia Śpiewaczych w składzie: **Rudolf Wojnar** – przewodniczący, **Adam Kubala** – zastępca, **Emanuel Guziur** – kierownik organizacyjny, **Emil Jedrzejczyk** – zastępca, **Eugeniusz Fierla** – kierownik artystyczny, **Karol Gąsior** – zastępca, **Alfred Kristen** – kierownik wydziału kulturalno-muzycznego, **Ferdinand Ihaz, Rudolf Siwek** – kronikarze, **Emil Hila** – zastępca kronikarza, **Mieczysław Piechaczek, Gustaw Słowik, Karol Heczko, Karol Wronka, Józef Stepel** – członkowie.

Na początku lat 50. w związku z reorganizacją PZKO po I Krajowym Zjeździe, tzw. zjednoczeniowym (26. 2. 1950) w Cz. Cieszynie, została utworzona Komisja Śpiewaczo-Muzyczna PZKO, w której funkcję kierownika organizacyjnego i dyrygenta związkowego objął **Józef Fierla**. Równocześnie rozpoczęły działalność komisje śpiewaczo-muzyczne przy Zarządach Powiatowych PZKO, w których funkcję przewodniczących objęli **Karol Gąsior** (Karwinia), **Jan Gójniczek** (Cz. Cieszyn) i **Rudolf Adamus** (Bogumin). Na dyrygentów powiatowych powołano zaś **Brunona Rygla**, **Karola Heczko** i **Franciszka Michalika**. Po rozwiązaniu komisji powiatowych w 1956 roku utworzono jedną, scentralizowaną Komisję Śpiewaczo-Muzyczną, przemianowaną zaraz potem na Aktyw Śpiewaczo-Muzyczny i później na Zrzeszenie Śpiewaczo-Muzyczne PZKO (1973). Funkcję przewodniczących – prezesów Zrzeszenia pełnili kolejno: **Karol**

Wronka (1956–59), **Franciszek Szarowski** (1959–65), **Eugeniusz Fierla** (1965–68), **Józef Fierla** (1968–73), **Alojzy Kaleta** (1973–91), **Jan Hlawiczka** (1991–2005), **Leszek Kalina** (od 2005). Kierownikiem artystycznym w latach 1952–1989 (z wyjątkiem lat 1973–74, kiedy funkcję tę pełnił **Józef Fierla**) był **Eugeniusz Fierla**, w latach 1989–1991 **Brunon Rygiel**, 1991–2003 **Leszek Kalina**, 2003–2005 **Alojzy Suchanek**, od 2006 **Beata Brzóska**.

Największy powojenny rozwój liczby chórów notuje polskie śpiewactwo zaolziańskie na przełomie lat 40. i 50. Działały tu 92 zespoły śpiewacze – 35 w powiecie karwińskim i 57 w pow. cieszyńskim, w tym 63 chóry mieszane, 19 męskich i 10 chórów żeńskich, które pracowały w 10 obwodach: jabłonkowskim, bystrzyckim, trzynieckim, ligockim, cieszyńskim, suskim, karwińskim, frysztackim, orłowskim i bogumińskim. Stałych członków chórów było ok. 3000 w 81 gminach Zaolzia. Działały one pod batutą 84 dyrygentów. Funkcję tę pełniło 52 nauczycieli, 15 robotników, 7 studentów, 9 urzędników, inne zawody reprezentował 1 dyrygent. Z powodu braku 8 sprawozdań chórów SMP i PZKO (Leszna Dolna, Karwinia Solna, Markłowice Dolne, Zawada, Orłowa – 2 chóry, Lutynia Dolna, Bystrzyca) liczby podanych były zespołów, śpiewaków i dyrygentów są jednak nieco zaniżone (**Brunon Rygiel: Odrodzenie, w: Życie Muzyczne, Warszawa 1987, nr 5, s. 11**).

Istotne znaczenie dla tak bujnego powojennego rozwoju śpiewactwa miała tu niewątpliwie specyficzna powojenna atmosfera gotowości włączenia się społeczeństwa do odbudowy regionu oraz potrzeba kontynuowania przedwojennych tradycji ruchu chóralnego, który obok teatru amatorskiego stanowił na Zaolziu największą potęgę w społecznej działalności artystycznej.

W większości nowopowstałych w pierwszym dziesięcioleciu po wojnie zespołów chóralnych śpiewali ludzie młodzi i dlatego też wiele chórów należało do SMP. Do najważniejszych wydarzeń tego okresu należał udział zespołów chóralnych w Konkursach Twórczości Młodzieży, organizowanych przez Czechosłowacki Związek Młodzieży. I tak np. w 1949 r. aż do eliminacji centralnych, w których wzięło udział 136 chórów z całej Czechosłowacji, zakwalifikowały się dwa polskie chóry, z których chór mieszany „Halka” Stonawa pod kierownictwem **Józefa Fierla** zdobył mistrzostwo w Czechosłowacji w kategorii „wies”, zaś chór mieszany SMP z Trzinyca pod dyrykcją **Karola Wronki** uplasował się w kategorii „miasto” na 2. miejsce. Odbył się też występ 800-osobowego zespołu chóralnego na Festiwalu CZM w Ostrowie pod batutą **Emanuela Guziura** i **Rudolfa Wojnara**. Na pierwszym Zjeździe Śpiewaczym w ramach Krajowego Festynu PZKO w Cz. Cieszynie w lipcu 1949 r. w masowym występie pod batutą **E. Fierla** wzięło udział 1200 śpiewaków. W grudniu wystawiono w kilku miejscowościach pierwsze widowisko regionalne zespołu „Gorol” z Jabłonkowa pt. „Rewia góralska” **pióra Władysława Niedoby**. W 1950 r. w drugim KTM spośród 68 zespołów śpiewaczych i muzycznych oraz 88 so-

listów – z tego 5 zespołów i 15 solistów z Zaolzia – odznaczenia zdobył chór mieszany SMP „Harmonia” Łazy (dyr. E. Fierla) i chór mieszany „Halka” Stonawa (dyr. J. Fierla) oraz 6 solistów **Władysława, Tadeusza Myrdacz, Anieli Halanowa, Tadeusza Siwek, Wanda Wronka, Maryla Jeżowicz**. Połączone chóry występują w ramach Festynu Krajowego PZKO w liczbie 1400 śpiewaków. W 3-miesięcznym kursie mającym na celu uzupełnienie kadry dyrygenckiej udział wzięło 63 początkujących i 13 zaawansowanych uczestników. Wielkim powodzeniem cieszyły się koncerty chopinowskie wybitnych pianistów **Klary Langer-Daneckiej** i **Władysława Kędry** z prelekcją **Stanisława Hady** (Cz. Cieszyn, Bystrzyca, Trzynieck. Karwinia, Orłowa, Bogumin). W Trzyniecku koncertuje polska skrzypkarka i kompozytorka **Grzyźna Baweciw**.

W ramach jubileuszowo-organizowanego śpiewactwa polskiego odbył się w czerwcu 1952 r. koncert w Cz. Cieszynie z udziałem 10 zespołów chórów, chóru Towarzystwa Śpiewaczego „Harmonia” z Cieszyna i Orkiestry Symfonicznej Czechosłowackiego Radia w Ostrowie oraz solistów. W parku w Karwinie występował po raz pierwszy Państwowy Zespół Pieśni i Tańca „Mazowsze”. Głównie prezentuje swój drugi program „Lidzki blaskawica”. W Boguminie powstaje Powiatowy Chór Męski PZKO.

W 1953 r. w ogólnopolskim konkursie eliminacji KTM w Pradze teretowski Szkoły Pedagogicznej w Ostrawie (**Lankoczońska, Molinkowa, Gąsiorówna**) uzyskała w Pradze 2. miejsce chór męski „Sila” Stonawa koncertujący w Brnie. Odbył się też konkurs na najlepszy w rozgłosio ostrawskiej z udziałem 7 chórów męskich (1. „Sila” Stonawa – dyr. J. Fierla, 2. „Echo” Karwinia – dyr. W. Wojnar, 3. frysztacki „Hejnal” – dyr. **F. Chowaniec**). Wielkim wydarzeniem jest Festiwal Muzyki i Śpiewu w Cz. Cieszynie i Trzyniecku (1953–54) z udziałem czeskosłowackich chórów „Harfa” pod kierownictwem artystycznym **Karola Hlawiczki** i gościnnych zespołów śpiewaczo-solistów (**Zofia Wanok, Jerzy Witold Toman, Edward Gąsior**) i orkiestry symfonicznej Huty Trzynieckiej pod batutą **Józefa Raszki** i zespołu smyczkowego **Pawła Kalety**. Karwinie zaś odbywają się Wiosna Pieśni i Muzyki z udziałem chóru i orkiestry symfonicznej i solistów **Władysława Morysa**, w roku 1953 powołano przy Zarządzie Powiatowym PZKO ZPIT „Górnik”. W 1955 r. w ramach Konkursu Twórczości Ludowej i okręgowych eliminacji 1. miejsce uzyskali zespoły „Gorol” z Jabłonkowa (dyr. **Karol Heczko**) oraz kwartet męski „Misie” z Karwiny (dyr. **Tadeusz Geiger**). Na 2. miejscu znalazł się chór mieszany „Przełęcz” z Ostrowy (dyr. **Józef Mazurek**). Dwa ostatnie zespoły wzięły udział w ogólnopolskim przeglądzie śpiewaczych zespołów w ramach Spółkiady w Pradze. W Trzyniecku koncertowało nowo założony polski chór męski „Sila” (dyr. **K. Wronka**), swoją działalność reaktywuje przy ZG PZKO Dyktantów Polskich (dyr. **K. Heczko**), **R. Wojnar**. W Karwinie zaś odbył się pierwszy występ zagraniczny zespołu „Słask”.

Mosteczka „Przełęcz” z dyrygentem **Józefem Mazurem** na Spartakiadzie w Pradze w r. 1955.

Zła demokracja nie służy społeczeństwu, które ją praktykuje.

George Ritzer

emioła

Nr 262

Redakcja Kazimierz Kaszper ♦ Materiały prosimy przysyłać pod adresem „GL” lub pocztą elektroniczną: k.kaszper@tiscali.cz ♦ Numer zamknięto 3. 5. 2007

POLECAMY

Małgorzata Michalska: *Religijność na pograniczu. Polacy na Zaolziu*. Wydawnictwo Kongres Polaków w RC, Cz. Cieszyn 2006, ss. 320.

Cenna publikacja badaczki kultury, wykładowczyni na Uniwersytecie Wrocławskim. Tytułem zachęty do nabycia tej książki publikujemy fragment rozdziału *Śląsk Cieszyński jako pogranicze*.

Nowa świadomość regionalna

W kulturze mieszkańców Zaolzia możemy również odnaleźć pierwiastki innych kultur, tj. słowackiej, niemieckiej i austriackiej. Ten swoisty „tygiel”, w którym mieszają się, wzajem-

nie na siebie wpływając, różnorodne elementy kulturotwórcze, pozwala na zaobserwowanie mechanizmów przekształcania pewnych wartości, wzorów i treści (pod warunkiem uświadomienia sobie ich funkcjonalnie odmiennego charakteru) i włączenie ich do własnego zasobu kulturowego. Część z nich pozostaje jednak „na zewnątrz”, przy czym ich odrębność jest wyraźnie uświadomiana. Fakt ich istnienia powoduje jednak pewne konieczne zmiany wewnątrz kultury danej grupy. W czasach obecnych kultura mieszkańców Zaolzia ulega przeobrażeniu, pozostaje ciegłe pod wpływem różnorodnych kultur, jest zróżnicowaną konfiguracją wzorów kultury o różnym rodowodzie. Na obraz całości składają się pierwiastki rodzimej kultury zaolziańskiej mającej swoje źródło w dawnej tradycji regionalnej kultury podzielnego Śląska Cieszyńskiego, narodowej kultury czeskiej oraz narodowej kultury polskiej docierającej tu za pośrednictwem mas mediów, a także przez bezpośrednią styczność (po otwarciu w 1992 roku granicy polsko-czeskiej).

Samo pogranicze i czynnik konkurencji językowej, religijnej i narodowej wzbogacają i nadal wzbogacają rozwój regionalizmu zarówno po polskiej, jak i po czeskiej stronie Śląska Cieszyńskiego. Zauważalne jest propagowanie tej idei w wychowaniu młodego pokolenia. Są to jednak dopiero zaчатки całego procesu ukierunkowanego na kształtowanie nowego rodzaju świadomości regionalnej, która pozwoli stwierdzić, że wszystkich mieszkańców Śląska Cieszyńskiego, a więc także Zaolzia, więcej łączy niż dzieli. Nieuważliwe podstawowym elementem łączności jest (w zasadzie trwającym nieprzerwanie) używanie po obu stronach granicy w procesie komunikowania się gwary cieszyńskiej, niezależnie od utożsamiania się z polską czy czeską grupą etniczną.

Andrzej Wajda, 1957 r. „Kanał” otrzymał w Cannes Srebrną Palmę ex aequo z „Ślódmią pieczęcią” Bergmana.

chować, wiedzieli, czym jest panika. Porozumiewaliśmy się bez słów. (...) Atmosfera Powstania, palenie ognisk, budowanie barykad było dla nich czymś normalnym. Wynosili nam jedzenie, kanapki, zapraszali do domów. (...) To było naprawdę niebywale.

W grudniu 1956 r. film był właściwie gotowy. Na ekrany kin wszedł jednak dopiero 20 kwietnia 1957 r., gdyż Jan Krenz zaczął pisać muzykę dopiero po zmontowaniu całości. W czasie kolaudacji było już po Październiku i cenzura przez krótki okres pozostawiała twórcom praktycznie pełną swobodę. Obecni na projekcji profesorowie z łódzkiej Szkoły Filmowej – Wanda Jakubowska i Stanisław Wohl – byli podobno pod ogromnym wrażeniem Kanału i gratulowali Wajdzie sukcesu.

OPINIE

TOMASZ PAWEŁ KRZESZOWSKI:

Język a sposób widzenia świata

Zdolność do poznawania języka może być wrodzona, natomiast to, jakim językiem się posługujemy, zależy wyłącznie od tego, w jakim środowisku się wychowujemy. Przechodzimy na świat z gotowością do uczenia się języków, ale nie przynosimy ze sobą żadnego konkretnego języka. Jeśli dziecko urodzone w środowisku anglojęzycznym umieści w środowisku języka chińskiego, ono nie będzie znało słowa po angielsku. Natomiast ten chiński, który jest przekazywany temu dziecku w drodze tzw. transmisji kulturowej, niesie ze sobą cały bagaż pojęciowy, który zmusza je do widzenia świata w określony sposób za pośrednictwem tego języka. Jak gdyby człowiek nałożył okulary, które każą mu widzieć wszystko tak, a nie inaczej.

(Profesor na Wydziale Lingwistyki Stosowanej i Filologii Wschodniosłowiańskich Uniwersytetu Warszawskiego – na łamach „Niezależnika Inteligenta”, dodatku „Polityki”).

«KANAL» ANDRZEJA WAJDY MIAŁ SIĘ NAZYWAĆ «KU CHWALE OJCZYZNY»
W kwietniu minęła 50. rocznica wprowadzenia na ekrany kin jednego z najgłośniejszych polskich filmów. O tym jak doszło do nakręcenia „Kanału”, filmu rejestrującego ostatnie chwile jednego z oddziałów Powstania Warszawskiego, pisze Piotr Śmiłowski.

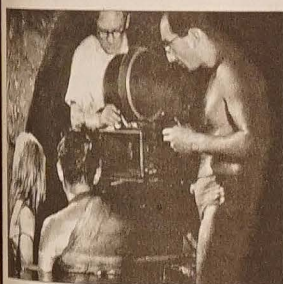
Kamera w piekle

Lata 1955 r. Jerzy Stefan Stawiński zaczął pisać opowiadanie Kanał, które było opisem najbardziej traumatycznego przeżycia pisarza: 26 września 1944 jako dowódca kompanii liczącej 73 osoby zszedł ze swoimi podległymi do kanału przy ul. Śmiała (obecnie Dąbrowskiego) i próbował przedostać się do Śródmieścia. W kilkunastu godzinach błędzenia w labiryncie i smrodzie zaledwie kilkoma ludźmi dotarł do wylotu kanału przy ul. Ujazdowskiej i Ujazdowskich i przedostał się do Śródmieścia. W tym czasie zginęło 10 żołnierzy i 10 cywilów. W tym czasie zginęło 10 żołnierzy i 10 cywilów.

waniu jak największego realizmu tej opowieści, a jego zdaniem na ekranie nie dałoby się odtworzyć ani nieprzebranej ciemności panującej pod ziemią, ani nieznośnego smrodu ścieków.

Wobec odmowy Munka Konwicki przekazał tekst Stawińskiego Andrzejowi Wajdzie. I właśnie w tym momencie zaczął się rodzić jeden z najważniejszych filmów w historii polskiego kina. Wajda znalazł już utwór Stawińskiego. To zresztą oni na koleżeńskim spotkaniu założyli zespół Kadr w 1955 r. zaproponował pisarzowi, by umieścić krata w wylotu kanału do Wisły, gdzie docierają Stokrotka i ranny Korab. Dzięki temu pomysłowi powstała jedna z najsłynniejszych scen filmowych. Teraz, gdy wiadomo już było, że Wajda wyreżyseruje film, zaczęli wspólnie ze Stawińskim opracowywać poszczególne sceny. – Przypominam sobie tylko dwa zabiegi dramatyczne dokonane na tekście Stawińskiego – wspominał po latach Wajda. – Pierwszy to kondensacja scen poprzedzających zejście do kanałów, tak żeby film w pamięci widza pozostał obrazem kanałów i ciemności. Drugim było opatrzenie komentarzem pierwszej sceny filmu. Przedstawiał on kolejno bohaterów filmu, zawiadamiając widza, że wszyscy oni zginą w najbliższym czasie i że ogląda ostatnie godziny ich życia.

Reżyser nie zdecydował się natomiast na realizację pomysłu, by w scenie zejścia do kanałów każdej postaci – w formie kolorowych kilkusekundowych wstawek – towarzyszyły wyobrażenia o wymarzonej przyszłości. Kompozytor miał więc na przykład tworzyć upragnioną symfonię, a Stokrotka brać po wojnie ślub z Korabem. Kwestią sporną pozostawał także tytuł przyszłego filmu. Reżyser chciał, by zatyłował go Ku chwale ojczyzny, co zawiązało pewien ładunek grozy. Stawińskiemu udało się jednak przekonać Wajdę,

Jerzy Lipman (po prawej) mistrzowskiimi zdjęciami oddał atmosferę kanałów.

Wojnę do najbardziej kontrowersyjnych należą pojęcia narodu i charakteru narodu. Przyjmijmy, że charakter narodu to hierarchicznie ukształtowany, względnie trwały syndrom postaw i wzorów zachowań, typowy dla większości członków danego narodu. Co dzieje się z tymi pojęciami w ramach trzech portretów: symbolicznego, psychologicznego i filozoficznego.

Portret psychologiczny

Współczesne koncepcje osobowości Polaków przedstawili wybitni psycholodzy: Eugeniusz Brzeziński, Antoni Kepiński, Kazimierz Wierzbicki. Pierwszy uzupełnił typologię Ernsta Kretschmera, wprowadzając typ skirtoformy, występujący najczęściej wśród Polaków, Białorusinów, Ukraińców i Rosjan, rzadziej Francuzów i Niemców, prawie wcale wśród Niemców. Po grecku *skirtao* znaczy „niebezpieczny, skakać, kolyśać, a *thymos* – duch, temperament. Ten typ osoby charakteryzują: słomiany ogień uczuć (gwałtowny, impetowny, wielokierunkowy, krótkotrwały); życie w fantazji (niechęć do rzeczywistości, lekkość myślenia, samowola, brawura); altruistyczna zwartosc, wytrwalosc i cierpliwosc w trudnych sytuacjach oraz egotyczna beztroška, miękkość, rozkołysanie i lekkość myślenia w okresach powodzenia.

Skirtoformy najlepiej sprawdzają się, gdy potrzebna jest szybka orientacja, bogata wyobraźnia, inicjatywa. Mają oni fantastyczne pomysły, dużo dobrych chęci, ale bują w obłokach, myślą kategoriami arealnymi, są niewytrwali i przez to nieproduktywni. Potrafią wczuwać się w sytuację innych, dlatego mogą być dobrymi świadkami, ale nie szanują zbyt cudzej własności i łatwo rozgrzeszają się z kradzieży.

Antoni Kepiński wyróżnił w naszym społeczeństwie dwa przeważające typy osobowości: historyczny (szlachectki) i psychasteniczny (chlopski). Pierwszy odpowiada skirtoformikowi. Jego zachowania charakteryzują się: zastaw się, a postaw się, polonez, Samosierra, szarża ułanów na czołgi, sejmikowanie, *liberum veto*, *polnische Wirtschaft*. Typowe dla historyków są *wishful thinking* (chciejstwo, myślenie życzeniowe, branie pragnień za rzeczywistość), *pseudologia phantastica* (podświadome zniekształcanie obrazu rzeczywistości, nie tyle kłamstwo, co urojenie) i *belle indifference* (uczucie beztroška, bagatelizowanie wywołanej przez siebie burzy).

Natomiast psychastenik jest cichy, spokojny i pracowity, w ciężkich czasach uparty i twardy. Ten poczciwy kmić niekiedy jednak ukazuje swój steniczny kołec i przeraża obrazem Jakuba Szeli. W ten sposób jedni Polacy gadają, a drudzy pracują. Tak jest u nas od wieków, choć zmieniają się warunki życia, systemy gospodarcze i polityczne.

Z kolei Kazimierz Dąbrowski wyróżnił u Polaków osiem cech dodatnich i dwanaście ujemnych.

Za pozytywne uznał: 1) skłonność do idealizowania; 2) dawa-

ge, bohaterstwo, rycerskość, donkiszoterię; 3) humanitaryzm, łagodność, wspaniałomyślność, brak okrucieństwa; 4) szczerłość, prawdomówność, wierność, dotrzymywanie zobowiązań; 5) gościnność, szczególnie wobec obcych z odległych stron; 6) upór, podatność na rozwój; 7) poczucie wolności, niezależności, indywidualności; 8) duże zdolności w różnych dziedzinach.

A negatywne są: 1) nadmierna pobudliwość emocjonalna, labilność, słomiany ogień, podejrzliwość, nieufność, niecierpliwość, stosowanie zasady wszystko albo nic; 2) lekkość myślenia, powierzchowność, skłonność do pochopnej syntezy, branie pragnień za rzeczywistość; 3) personalizm, uwzględnianie ogólnego wrażenia (gestu, uśmiechu, sposobu bycia) zamiast przesłanek obiektywnych; 4) kłikowość, podatność na oddziaływanie nielicznych, lecz dobrze zorganizowanych zespołów; 5) skłonność do prywaty, opozycji, protestów, warcholstwa; 6) tolerancja bezkarności; 7) słabe uzdolnienia organizacyjne (polska improwizacja); 8) brak ciągłości wysiłku umysłowego; 9) kult niekompetencji; 10) niedbałość o ludzi wartościowych; 11) egoizm; 12) brak właściwej samooceny.

Julian Ochowicz twierdził, że Polacy mają umysły bardzo lotne, lecz mało ściśle. Przez to w Polsce „co głowa, to rozum”. Gdy zbierze się trzech Niemców, zarząca tworzą związek, a trzech Polaków to cztery stronnictwa. Niektórzy sądzą, że cechuje nas dyletantyzm, niechęć do analizy i skłonność do pochopnych uogólnień. W 1885 r. duński historyk literatury Georg Brandes, proszony o scharakteryzowanie Polaków, powiedział krótko: „Jesteście społeczeństwem dyletantów”.

(cdn.)

ANIELA KUPIEC

Śląsko zymio

Zymio skibiato i orno, zymio lez i uśmiechu, zielono zymio i czorno z nieba modrego strzechą, gdo wolo cie imiynim i serce twoje chróni? Czym żeś je sumiynim i gdo cie dycki brónił?

Zymio kuminów i kwiotek, zymio spoczynku i trudu, przy zymio i zwrotek, i twardych zmagaj ludu, powierz nóm swoje sprawy, my cie nie zawiedymy. Tobie z uśmiechym łzawym ogiyn z wodą zgodzimy.

(Z tomu Malinowy świat.)

REGION OD KUCHNI: Z POETĄ PETREM HRUŠKĄ NIE TYLKO O POEZJI

Ostrava – miejsce, nie miasto

Po dłuższej przerwie postanowiliśmy powrócić do rubryki „kulinarnej”, czyli wywiadów z ciekawymi ludźmi „od kuchni”. Tym razem jednak, by porozmawiać także z osobistościami spoza Zaozbia, niesie ona nazwę „Region od kuchni”. Jako pierwszy zgodził się na krótką spowiedź Petr Hruška z Ostrawy (ur. 1964).

Ten poeta i historyk literatury (wykłada na uniwersytetach w Brnie i Ostrawie) bywa częstym gościem także na zaozbiańskich imprezach poetyckich.

Gdy przeciętnemu zjadaczowi chleba powiedzied słowo Ostrava, od razu przyjdą mu na myśl huty i kopalnie, klub „Banik”, najwyżej jeszcze ulica Stodolní... A przecież tu, między tymi hałdami i kominami, istnieje także kultura. I czuje się niezłe...

Rzeczywiście, kultura w Ostrawie znalazła swoją przestrzeń do życia. I to, że kultura żyje wśród przemysłowych ruin i żyjących jeszcze wielkich zakładów, tylko człowiek w ogóle nie zorientowany może nazwać paradoksem. W tym mieście co prawda życie jest surowe, pełne problemów, ale też pełne humoru, często czarnego. I to jest bardzo inspirujące dla twórców. Wystarczy rozzejrzeć się na ulicy lub ze szczytu haldy i po prostu notować to, co się widzi. I rodzą się ciekawe dzieła. Wzorny np. ciekawa twórczość tutejszych plastyków, których ocierał w ten dziwny krajobraz. Bo też Ostrawę można czasami porównać do jakiegoś surrealistycznego dinozaura czy krajobrazu po bitwie. To mnóstwo spotkań parasola i maszyn do szycia na stole operacyjnym, o których pisał Izidor Ducas... Ostrava to miasto paradoksów i osobliwości. I może dlatego dzieła ostrawskich twórców były dla wielu odkryciem.

Odkryciem była też twórczość średniej i młodszej generacji ostrawskich literatów: prozaika Jana Balabána, poetów – cieble, Ivana i Petra Motylów...

I to ponownie dlatego, że liryka przeplata się w naszej poezji z pewną surowością. Tu poezja nigdy nie była ozdoba, nie miała funkcji „dekoratywnej”. Tu tworzy się poezję surową, ostrą, niby nieokrzesaną, a równocześnie pełną humoru. I zawsze można się było w Ostrawie spotkać z tym, co jest dla poezji typowe – zwyczajność, skróty. Bo też my, ostrawiaczy, mamy *kratky zobak*, a wiersze to *kratke řadky*. I to wszystko zaciekawiło kolegów po piórze z innych regionów. Okazało się bowiem, że można wyrazić się, lakonicznie, surowo wypowiadać się o bardzo ważnych sprawach...

O tym wszystkim pisałeś w swoim eseju „Miejsce Ostrawa”, który czytałeś na jednym ze spotkań w „Kawiarni AVION”. Pisałeś lirycznie o zmęczonych ludziach jadących z pracy, o gospodach, o świecie bardzo różniącym się od reszty kraju.

Nazwałem ten esej „Miejsce Ostrawa”, a nie „Miasto Ostrawa”, celowo. Uważam bowiem, że Ostrava to nie miasto, lecz miejsce, niezliczona ilość miejsc rozrzuconych na rozległej przestrzeni. I te miejsca łączą różne przyjemne zakamar-

ki – małe laski, mniej czy bardziej utrzymane. A w tym krajobrazie poruszają się ludzie. I to, co mnie w Ostrawie najbardziej fascynuje, to fakt, że nigdy nie wiesz, czy siedzisz w centrum, na obrzeżach miasta, nie wiesz, czy jesteś w samym centrum zdarzeń, czy tylko stoisz z boku. To jakby szereg małych miasteczek tętniących własnym życiem i to wszystko się przenika. Tego nie ma w innych miastach.

Jesteś poetą, historykiem literatury. Ale na początku podjąłeś studia w Akademii Górniczo-Hutniczej.

Tak, pierwotnie byłem specjalistą od uzdatniania wody. Ale już jako 15-latek zacząłem pisać wiersze, a poezją interesowałem się dużo wcześniej. Mielismy w domu ogromną bibliotekę, która przemawiała do mnie grzbietami książek, żyłem w środowisku przesiąkniętym literaturą.

Mój ojciec był chemikiem (też „od wody”), matka pielęgniarką. Ale pochodziła z Doksów, znad Jesiора Máchy, regionu związanego nie tylko z tym największym czeskim romantykiem, ale także z Vladimírem Holanem czy Karlem Siktancem. Ojciec porwał ją do Ostrawy i matka do dziś mu to żaruca. Z przerażeniem bowiem obserwowała ten ostrawski dziwny świat, nie rozumiała, o czym ludzie mówią... I za wszelką cenę starała się mnie i brata bliźniaka, Pavla, wychowywać w duchu czystej liryki jej rodzinnych stron. Ojciec natomiast od początku chciał nas uczulić na przygodę, paradoks i humor. Np. od matki dostawałem klapsa, gdy mówiłem *kratce*. Ale dlatego właśnie ta ostrawska gwara mnie tak pociągała. I to wszystko mnie formowało.

Nic więc dziwnego, że chciałem zacząć studiować literaturę. Niestety, rodzice nie wstąpili do partii i o studiach humanistycznych mogłem tylko marzyć. Dlatego poszedłem na „banie”, gdzie można się było dostać bez problemów. Zaczynałem studiować na AGH z naiwnymi wyobrażeniami o tym, że wkrótce uda mi się przenieść na studia humanistyczne. Ale okazało się to w tamtych czasach wyłącznie marzeniem ściętej głowy. I tak, chociaż mnie studia techniczne w ogóle nie pociągały, ukończyłem uczelnię i jestem inżynierem. Studia literackie podjąłem dopiero po rewolucji aksamitnej.

Ale muszę zdradzić, że podczas studiów na AGH odkryłem, że także chemia, którą studiowałem, może mieć coś wspólnego z poezją. Nawet taka tabliczka Mendelejewa może mieć w sobie coś z wiersza surrealistycznego. Nawet

układałem sobie wierszyki, by łatwiej zapamiętać nazwy pierwiastków w grupach. W końcu zrozumiałem, że chemia, matematyka i poezja to po prostu tylko dotykające tajemnicy świata z różnych stron.

Mówiłeś o bracie, Pavle. Z nim razem zrobiliście furorę na kilku spotkaniach autorskich, czytając opowiadanka z pierwszej klasy podstawówki – o strasydiach.

No tak, zaczęliśmy wcześniej. Po przeczytaniu „Leksykonu strachów” Radovana Krátkiego pisałem horrory pełne grozy, duchów, kościotrupów. I zeszyty z tą naszą twórczością, zanim zdążyliśmy je spalić (niczym Franz Kafka), ojciec (w roli Maxa Broda) uratował i ukrył. Dzięki temu mogą się z nami obecnie pośmiać także koledzy, np. w „Kawiarni AVION”.

W AVION-ie bywasz częstym gościem. Wspólnie z kolegami z Ostrawy, Brna, Pragi często przyjeżdżaliście także na czesko-polskie spotkania literackie odbywające się nad Olzą. Jak je wspominasz?

To spotkania na Zaozbiu były dla mnie ogromnym przeżyciem. Tam właśnie zrozumiałem, że poezja nadal ma w sobie to, co jest najważniejsze – spontaniczność, a nawet dzikość. I to w poezji jest najpiękniejsze, może ona się rodzić tylko w odpowiedniej atmosferze. To były spotkania najroźniejszych ludzi z Polski, Czech, Słowacji, często nie do końca przygotowane, ale przez to autentyczniejsze. Spotkania pełne happeningów, podczas których poezja dopiero się rodziła. To wszystko było pełnym katharsis, oczyszczało człowieka.

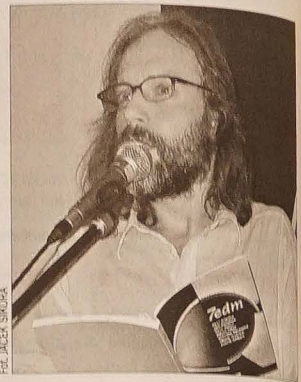
Były też zawsze „długie nocne poetów rozmowy”, często wyjeżdżaliście np. na zamek w Hukwaldach...

Właśnie – odkrywaliśmy, gdzie wszędzie poezja czuje się dobrze. Dzięki tym spotkaniom mogliśmy poznać region, ciekawe miejsca i zakątki. A także odkrywaliśmy, że poezja to nie wyrostona damulka z trwałą undulacją, która w niedziele pozwoli sobie na kwadransik niby-pozojowania. Że poezja musi powrócić do knajpy, na ulicę, a z drugiej strony – do romanskiej rotundy. Tam poezja czuje się dobrze. Poezja jest zawsze zjawiskiem, które dobrze się czuje i w knajpie, i w kościele, czyli tam, gdzie ludzie w nic się nie bawią.

Mówisz, że poezja czuje się dobrze w knajpie.

A czasami to nawet o posiłku, który w restauracji otrzymasz, można powiedzieć, że jest poezją...

Oczywiście... A czeska poezja wprost inspirowała się czasami dobrym jedzeniem. U takiego Haška czy Hrabala można znaleźć nawet ciekawe przepisy kulinarne. A u wielu poetów – od Vítězslava Nezvala aż po Petra Borkovca – dobre „jedzonko” występuje także w wierszach.

FELIČEK ŠIMORA

Zresztą po tym, jak człowiek zachowuje się przy posiłkach, można się więcej dowiedzieć niż z długiej rozmowy. Jedzenie to sprawa bardzo intymna. Jest też i takie przysłowie, że kto się spotka się z chlebem, nie spotka się z człowiekiem. To sprawa egzystencjalna. Powiedz mi, ty i ja jasz, a ja będę wiedział, kim jesteś.

Wielu literatów, poetów świetnie czuło się też w kuchni. Ty gotujesz?

Tak, ale gotuję raczej prozę niż poezję. Moim najnowym i największym poetyckim dziełem kulinar- nym jest tylko marynowany ser hermelin, za którym wszyscy w domu przepadają. Ale to trochę bardzo ostry, pikantny, pełen wulgarności w postaci papryczek pfeferoni, pieprzu, czyli wiersz nie dla każdego. Ale olej, który łączy wszystkie ingredience, to składnik nad wyraz liryczny.

Jeśli jednak w gotowaniu jest raczej przy- zakiem, to prawdziwym poetą jestem w kwestii napojów. Tam chętnie eksperymentuję. I za- ukrywam, że chodzi raczej o napoje wysoka- we. I mam jeden przepis, z którym chętnie po- dzielę się z czytelnikami. A napój ten wiąże się częściowo z historią Ostrawy. Otóż lokal „Bo- necká várna” był jedynym miejscem na ówe- cie, gdzie serwowano napój pn. „Čopička”, czy „czapczeka”. Bardzo popularny i egzoty- (dzięki mnie polubili go nawet czescy poeci z Paryżu). Niestety, winiarnia już znikła z mapy Ostrawy, a z nim i „czapczeka”. Oto przepis, któ- ry warto wypróbować.

Czapczeka

Weź mały kieliszek zwany „półką” lub „stampa- lą”, do niego wlej napój zwany „alkoholem z łobka- twarzą”, czyli „Myslivca”. Na kieliszku półkę „czapczeka”, czyli plasterek cytryny, na którą nasyp- łyżeczkę cukru i łyżeczkę mielonej kawy. Półkę- zdejmij „czapczekę”, włóż do ust, rozsmaruj- ą ustach całą jej zawartość i przez tę masę przełóż- ą „Myslivca”. Polknij.

No i zamów kolejną „czapczekę”. Bo jest to tak- wspaniały napój, po prostu niebo w gębie, że ko- mu nie wystarczy jeden kieliszek. Ale – jak z- wszystkim – nie należy przesadzać. Na zdrowie!

Rozmawiał: JACEK SIKORA

Akademia Kształcenia Transgranicznego na Śląsku Cieszyńskim

Województwo Morawsko-Sląskie, a przede wszystkim nasz region Ślą- ska Cieszyńskiego jest unikatowy ze względu na swe położenie geograficzne – na pograniczu czesko-polsko-sło- wackim. Wprawdzie obszar ten jest najdalej położonym od Pragi regionem w RC, jednak trzeba rozumieć to jako olbrzymi atut konkurencyjny i nawiązać jak najbliższą współpracę z Polską i Słowacją. Wspólna edu- kacja jest jedną z możliwości, jak wzmocnić tę współpracę. Inspiracją dla Instytutu Euroschola stała się koncepcja pogranicza francusko-nie- mieckiego, którą Instytut zdecydował się wdrożyć w warunkach naszego re- gionu za pośrednictwem Akademii Kształcenia Transgranicznego na Ślą- sku Cieszyńskim.

Projekt Akademii Kształcenia Transgranicznego na Śląsku Cie- szyńskim został opracowany w celu sprawdzenia możliwości zaowocowa- nia idei wspólnej transgranicznej edukacji zawodowej w najbardziej odległym na wschód euroregionie Republiki Czeskiej. Inspiracją dla Akademii stał się EuroInstytut, ma- jący siedzibę w niemieckim Kehl (po drugiej stronie Renu znajduje się me- tropolia Alzacji – Szttrasburg), który zapewnia od 1993 roku transgranicz-

CZ PL Interreg IIIA

na edukację regionowi na pograniczu francusko-niemieckim.

Projekt realizowany od marca 2006 roku do kwietnia 2007 roku. Brali w nim udział czolowi przedsta- wiciele współpracy transgranicznej, czyli przedstawiciele sekretariatów obydwu części Euroregionu. Realizato- rem projektu był Instytut Euro- Schola, który wsparł projekt swoimi doświadczeniami z zakresu edukacji multikulturowej i nieformalnej.

Projekt uzyskał wsparcie finan- sowe z funduszu UE w ramach pro- gramu INTERREG IIIA RC – Polska, mniejszym udziałem pomógł również Międzynarodowy Fundusz Wy- sradzki. Ze względu na nasz wyso- cynie wysoki poziom współpracy po- obu stronach granicy, sytuacja wy- ściwowa była w porównaniu z innymi euroregionami lepsza.

Podstawą projektu była praca ze- społowa pięciu grup docelowych, dla których przygotowano szereg rozda- jów seminariów. Pierwszy filar pro- jektu obejmował seminaria dotyczące rozwoju regionalnego dla studentów

szkół wyższych z kierunkiem rozwo- ju regionalnego. Poza certyfikatem uczestnicy kursu otrzymali również przygotowane przez siebie projekty współpracy transgranicznej, które bę- dą chcieli zrealizować.

Drugi filar obejmował „Środkowo- europejskie seminaria dyskusyjne na temat problematyki czesko-pols- kiej”. Identyczna jak w pierwszym wypadku grupa docelowa została uzupełniona o studentów politologii, socjologii i kierunków pokrewnych. Również w tym wypadku przebie- gło, z wyjątkiem szkoły letniej, dwa następne seminaria w trakcie roku akademickiego.

W ramach seminariów wyżej wy- mienione grupy docelowe z obu stron granicy miały możliwość spotkania się, co powinno stać się podstawą późniejszego profesjonalnego part- nerstwa transgranicznego. Ponadto spotkania te powinny służyć iden- tyfikacji zawodowej lub też akademi- ckiej specjalizacji uczestników se- minariów, co w przypadku niektórych z nich zostało osiągnięte.

Ważną grupę docelową tworzyli również pedagodzy, którzy odgrywa- ją w tej kwestii istotną rolę – specjal- nie dla nich, jako dla multiplikatorów oddziaływujących na setki swoich studentów i uczniów, były przygo- towane dwa dwudniowe seminaria ma- jące na celu zainspirowanie szkół obu stron Euroregionu do wzmocnienia wzajemnej współpracy. Cel ten został osiągnięty: szkoły bez wyjątku wyko- rzystały szansę, by się spotkać i wz-ajemnie wzbogacić. Oprócz bezcennej obustronnej wymiany doświadczeń, szkoły wykorzystywały spotkania do zdobycia nowych partnerów w swo- jej transgranicznej działalności.

Następna impreza, przebiegająca w formie nieformalnej edukacji mło- dzieży, były już sprawdzone *Gry bez granic*, które odbyły się z kolei po raz dziesiąty i jedenasty. Gry te odbyły się podczas dwu trzydniowych spotkań w nieformalnych dyscyplinach. Zwy- ciska drużyna otrzymała nagrodę w postaci Wieży Piastowskiej. Drużyny były mieszane, a więc czesko-polskie z kilku gośćmi ze Słowacji (ich udział został pokryty z Funduszu Wysz- heradzkiego).

24 kwietnia przy współpracy z Eu- roregionem Śląsk Cieszyński odbyła się konferencja dla przedstawicieli

administracji publicznej. Organizowa- ną była przy współpracy z part- nerami projektu (czyli sekretaria- tami obu części Euroregionu Śląsk Cieszyński). Konferencja odbyła się w Czeskim Cieszynie i brało w niej udział ponad stułogwe audytorium. Na konferencji przedstawiciele miejscowych samorządów zapre- zentowali końcowe podsumowanie przebiegu projektu.

We wszystkich kilkunastu- szkoleniach brało udział 189 osób, nie wliczając końcową ponad stu- głową konferencję. Najmniej uczest- ników, a konkretnie 14 studentów z osobami towarzyszącymi było z Słowacji, z Polski przybyło 69, pozostali byli z RC.

Realizując ten projekt stwie- rzaliśmy, że w Euroregionie Śląsk Cieszyński istnieje realne zapo- trzebowanie na wspólne kształcenie zawodowe. Istotnym wskaźnikiem pomyślnego kontynuowania działań nawiązujących do projektu Akademii Kształcenia Transgranicznego na Ślą- sku Cieszyńskim jest przede wszyst- kim wola: można powiedzieć, że na- razie nikomu z partnerów uczestni- czących w projekcie nie brakuje che- ci jego kontynuowania.

(Artykuł sponsorowany)

DO KRAKOWA ZJADĄ MŁODZI LUDZIE Z EUROPY ŚRODKOWEJ

Letnia Szkoła Wyszehradzka

Od 21 lipca br. w Willi Decjusza w Krakowie trwać będzie Letnia Szkoła Wyszehradzka. Celem jednego z największych niezależnych przedsięwzięć edukacyjnych w Europie Środkowej jest stworzenie atrakcyjnego i otwartego dialogu polityki współpracy z młodzieżą z krajów Europy Środkowo-Wschodniej. W ramach projektu odbędą się debaty nad ważnymi kwestiami ekonomicznymi, politycznymi i kulturalnymi. 50 studentów z krajów Europy Środkowo-Wschodniej, w tym z Czech, Słowacji, Polski i innych krajów, będzie mogło pogłębić swoją wiedzę o zmieniającej się rzeczywistości ekonomicznej, politycznej i społecznej, nawiązać międzynarodowe przyjaźniackie kontakty oraz poznać znakomitych europejskich intelektualistów. - *Pragniemy stworzyć alternatywną przestrzeń edukacyjną dla młodych ludzi z Europy Środkowo-Wschodniej, gdzie będą mogli dyskutować o m.in. współpracy międzynarodowej i regionalnej - mówią organizatorzy.* Wśród najważniejszych tematów

tegorocznej edycji Letniej Szkoły Wyszehradzkiej znajdują się zagadnienia współpracy regionalnej i euroatlantyckiej, transformacja demokratyczna krajów pozostających poza UE oraz wsparcie tych procesów przez kraje Grupy Wyszehradzkiej. W otwartych debatach podniesione zostaną kwestie miejsca kobiet w przestrzeni publicznej oraz szczególnej roli intelektualistów w procesie budowania dialogu społecznego (debata: *Kiedy kobiety milczą* oraz *Milcząca inteligencja?*). W bloku poświęconym kulturze odbędą się wystawy i spotkania z artystami. Studenci w grupach narodowych prezentować będą wybrane aspekty tradycyjnej lub nowoczesnej kultury swoich krajów, co pozwoli im skonfrontować z rzeczywistością swoją i niejednokrotnie powierzoną znajomością sąsiednich krajów i narodów.

Inicjatorem i realizatorem Letniej Szkoły Wyszehradzkiej jest Stowarzyszenie Willa Decjusza (od sześciu lat objęta honorowym patronatem Prezydenta RP), a przy organizacji współpracuje Międzynarodowy Fundusz Wyszehradzki. (em)

SZ.K.A.P.A.

W piątek 20 kwietnia obchodziliśmy jubileusz! Wspaniale! Muszę przyznać, że najbardziej nerwowo był nasz kochany Władzio! Co to, nauczyciel, który prowadzi nasz zespół już 10 lat, też się pocił ze swymi konikami? Tak było! Ale atmosfera była wspaniała. Przyjechała telewizja, konsul, sympatycy, rodzice, przyjaciele, no i oczywiście starzy Szkapiaci! Za wszystko, co mogliście obejrzeć, kochani, należą się BRAWA Władkowi. Jego tegoroczni szkapiaci napisali wiersz. Nie długi, nie krótki, ale prawdziwy! To dla Władzia! Podziękowanie!

Dla Władzia!

Dziękujemy za wszystkie te lata,
Że byłeś dla nas jak Tata.

Szkapka dziesięć lat już ma,
Pan Władzio o nią dobrze dba.

Każde rano przyjeżdżasz na rowerku,
Do nas ze strony Werku.

W środę rano się zbudzimy
I na Szkapę przychodzimy.

Nieraz coś wymamłasiemy
I na próbę się spóźnimy.

Czasem z czymś się nie zgadzamy
I z Władczkiem się sprzeczamy.

Sukcesów było już bez liku,
To dobrze świadczą o koniku.

I powiedzmy sobie szczerze,
Co to Szkapka jest za zwierze?

Gramy ciężką alternatywę
Mamy super fajną ksywę.

Czy jest zima, czy jest lato
Kochamy Cię, ty nasz Tato.

A wieczorem zanim zaśniesz
- że tak powiem -
Piwko trząśniesz

Ostrawa pierwszomajowa

Istnieją różne sposoby spędzania pierwszomajowego święta. Mogliśmy przekonać się o tym dzięki serwisom informacyjnym obficie komentującym wybryki neonazistowskich harcówników, którzy wyszli pokrzyżać sobie z flagami na ulice Brna. Podobne zastępy łysych głów zafilały ulicami Pragi, jednak do zamierzonego spotkania z grupką anarchistów nie doszło. Wszystko dzięki policji, która zapewniła obstawę holocistowskich krzykaczy. Nie o tym jednak dzisiaj.

Dla mnie 1 maja był dniem relaksacyjnym i zbyt pięknym, by biegać po ulicy demonstrując cokolwiek. Potraktowałem go jako dzień odpoczynku i miłości. Zamierzałem spędzić go z moją drogą połówką. A że akurat przebywałem w Ostrawie, postanowiłem zwiedzić trochę miasto, które w końcu nie takie złe, jak go malują.

„Owa”, jak zwykle nazywać tą miejscowość w środowisku młodzieżowym, jest bowiem miejscem ciągnącym. Wiem, że kojarzy się różnie, dla mnie też przez długi okres czasu była po prostu największym producentem „syfu” w kraju. Jej krajobraz industrialny nie jest dla mnie jednak czynnikiem szpecącym, echa starych kopalń przemawiają do mego gustu artystycznego jak najbardziej. Poza tym jest to tylko jedna z wielu twarzy Ostrawy.

Jako przykład twarzy odmiennej mogę podać „Aleje Milady Horákové”, miejsce kipiące zielenią. W sam raz na przechadzkę. Wiele gatunków drzew, kwitnące kasztany, nie dotknięte jeszcze chorobą - co już jest u nas rzadkością. Trawniki usypiane dywanami kwiatów opadających z drzew owocowych, słońce i stosunkowa cisza.

Zupełnie przypadkowo trafiliśmy na okazję, by dowiedzieć się o Ostrawie czegoś więcej. W ramach obchodów pierwszomajowych zarząd miasta zorganizował godzinowe przechadzki tematyczne z przewodnikiem. Polegały one na zwiedzaniu

miejsc, w których niegdyś bywały domy publiczne. Tak więc dowiedzieliśmy się, w którym roku i ile było w mieście prostytutek, dlaczego tyle, w jakich kawiarniach i restauracjach można było skorzystać z ich usług, oraz jakie panie - prócz szwaczek, kelnerek i służących - owe usługi proponowały.

Zwiedzenie zakończyło się na wieży widokowej, która ratuszem. Był to punkt kulminacyjny programu, dzięki któremu poczułem niemal patriotyczne przywiązanie do tego miasta. Pod tym względem - przyznam - jestem laikiem, tak więc mile zaskoczył mnie zastrzyk informacji, którego mi się dostało od przewodnika: Podobno rzeka Ostrawica, ta, która płynie pod Mostem Sikory, była niegdyś granicą Księstwa Cieszyńskiego z ośrodkiem na wzgórzu zamkowym w Cieszynie (aż powiało sentymentem, w końcu jeżeli chodzi o Cieszyn, to jestem lokalnym patriotą). Stąd także podział na Ostrawę Śląską i Morawską. Ten podział został jednak zniesiony przez niemieckich okupantów, dla których był on nieistotny, wrzucili więc wszystko do worka z napisem „Ostrawa” na metce. Także minionej nocy komunistycznej podpisał się na wyglądzie miasta, niepotrzebnie likwidując wielką część śląskoostrawskiego rynku, oraz podważając wiarygodność historii mostu Sikory, jak również wielu innych faktów historycznych. Wiedzieliście, mieli kibice piłki nożnej, że nazwa „Bank”, to też wymysł poprzedniego reżimu? Starsi kibice dobrze pamiętają - „Chodźcie na Baník, fandime SK Slezská”. Stadion piłkarski, oraz wiele innych miejsc można z tej wieży zobaczyć, co gorąco wszystkim polecam. Przede wszystkim jednak najbardziej przypadnie do gustu miłośnikom naszego regionu ogólne spojrzenie z wieży na pas Beskidów z Łysą Górą na czele. Człowiek jakby przez chwilę miał cały Śląsk Cieszyński na dłoni.

TR

DRUGI TOR SANECZKOWY BĘDZIE JEDNYM Z NAJDŁUŻSZYCH W KRAJU

Odjazdowa jazda

Kilka tysięcy ludzi przejechało się zimą i pół roku na torze saneczkowym w Mostach koło Jablonkowa. W tym razem z bungee trampolinami wchodzi całoroczna atrakcja, którą w najbliższym „Ski areale” oddano do użytku w październiku 2004 r. Był to pierwszy tego typu tor na terenie Czech. Inwestycja ta zmieniła zupełnie charakter całego ośrodka, turyści zaczęli tu przyjeżdżać przez cały rok, nie tylko na narty. Ponieważ zainteresowanie adrenalinową jazdą stale rośnie, właściciele „Ski arealu” chcą jak najszybciej zainstalować drugi tor.

Właściciele „Ski arealu” obiecują dalszą tego typu atrakcję w lewej części nowej nartostrady. - *Nowy tor będzie naziemny, poprowadzi w nieregularnym korycie. Będzie miał ponad 900 metrów i będzie jednym z najdłuższych torów w kraju - mówi Alojzy Martynek.* Tor będzie miał także inny krajowy prymat: projektanci po raz pierwszy w Czechach wkomponowali w trasę spiralę. Pracownicy „Ski arealu” odwiedzili i wypróbowali wszystkie tory saneczkowe w RC, w Polsce oraz na Słowacji i obiecują, że będzie to najmocniejsza adrenalinowa jazda w tej części Europy.

(tekst sponsorowany)

KONKURS «WYGRAJ KARNET»
Dzisiaj kolejny odcinek naszego wiosennego cyklu konkursowego, w którym do wygrania są karnety do mosteckiego ośrodka „Ski areal”.
Spośród czytelników, którzy nade-

Pytanie konkursowe (2):

Jak długi będzie nowy naziemny tor saneczkowy w mosteckim „Ski areale”?

Do 11 maja br. pod adres redakcji „Głos Ludu” Komenského 4, Czeski Cieszyn poprawna odpowiedź na pytanie konkursowe wraz z dołączonym kuponem, zostaną wylosowane dwie osoby, które otrzymają karnety w cenie 300 Kč każdy, uprawniające do korzystania z atrakcji w mosteckim „Ski areale”. Poprawna odpowiedź z ub. odcinka brzmi: **Gorolszus**. Karnety (do odbioru w kasie ośrodka) otrzymują **Marian Stuchlík** z Karwiny oraz **Barbara Firla** z Cz. Cieszyna.

KONKURS «WYGRAJ KARNET»
kupon nr 2
»Ski areal«

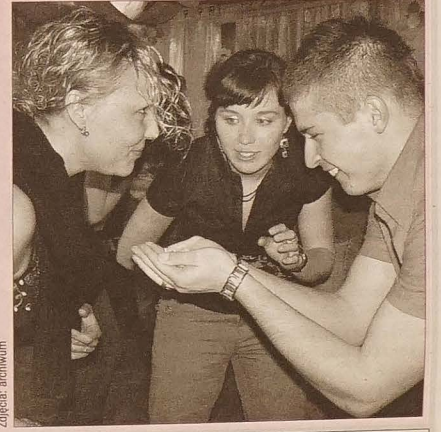
Nareszcie WIOSNA! Ciepłej, weselej, przyjemnej. Cała przyroda się odradza, odnawia, wszystko jest takie zielone, czyste, świeże. Tylko my, tzn. ludzie, jakoś „niedowitaminizowani”, bladzi... Co zrobić? - zastanawialiśmy się w gronie aktywistów z Klubu Młodych W Grodzie STANKOSIA. I wymyśliłiśmy - tradycyjną „Śmiergustówkę”. Miała to być impreza dla naszej paczki i kilku znajomych z najbliższej okolicy. Potanczycmy, pośmiejemy się - od razu humor lepszy będzie i rumieniec na niejednej twarzy może się pojawi...

Ruszyły przygotowania. Nikt nie przypuszczał, że rzeczywistość prawie dwu aż trzykrotnie przerośnie nasze oczekiwania!
W nocy z 8 na 9 kwietnia br. w Domu Polskim Żwirki

i Wigury na Kościelcu zebrali się niespodziewanie aż 140 osób! Z kameralnej imprezy zrobiła się zabawa na całego. Klubowicze podwili wysiłki i pracowali na najwyższych obrotach, by zaspokoić gości. Chyba się udało, bo pochwalne opinie i podziękowania dotarły z tej i owej strony, a sami organizatorzy też czują się usatysfakcjonowani. Dużą zasługę ma w tym także DJ Bartnicki.

Część zarobionych pieniędzy Klub Młodych przeznaczył na rzecz Domu Polskiego Żwirki i Wigury.

P.S. Gdyby ktoś myślał, że z wrażeń zapomnieliśmy o prawdziwym śmiergustówce, że to myśli! Na zabawie nie lano co prawda wodę wiadrami (jak już bywało), ale Poniędzialek Wielkanocny nie uszedł naszym koleżankom na sucho!
Stankos

Z DZIECKIEM W MIEŚCIE NIE JEST ŁATWO

Podróż z wózkiem po Trzyńcu

– Bo ty myślisz, że macierzyństwo polega tylko na wożeniu w wózku małego, śpiącego i pachnącego dziecka! – ileż razy pada owo zdanie z ust zmęczonej codziennymi troskami i obowiązkami matki, trzymającej w jednej ręce zapłakane dziecko, w drugiej garnek z obiadem, w trzeciej stos pieluch, a w czwartej szmatę do podłogi. Spacer z dzieckiem w wózku stał się symbolem szczęśliwej idyllicznej istoty macierzyństwa. Bo cóż może być piękniejszego niż mama z dzieckiem na spacerze? Rzeczywistość jednak często bywa mało idylliczna. Zaczynmy więc od początku.

Wybieramy się na spacer

Ubiemy dziecko, które najczęściej nie chce się poddać tej dziwnej czynności i drze się w niebogłosość. Przeważnie, jak już jest kompletnie ubrane, nagle okazuje się, że znowu trzeba mu zmienić pieluszkę. I cały cyrk z ubieraniem rozpoczyna się od nowa. Po czasie się do tego można przyzwyczaić i nie zauważać problemu. Może z wyjątkiem zimy, gdy do ubrania mamy nieco więcej ciuszków. Nie należy zapomnieć, że jeszcze musi się ubrać mama i że należy zapakować wszystkie potrzebne dla maleństwa drobiazgi. Z zapakowanym wózkiem wyjeżdżamy z mieszkania. Jeżeli ktoś mieszka na parterze w domu z podjazdem, to ma szczęście. Jeżeli nie, to musi się z dzieckiem i wózkiem wślizgnąć do windy. Gorzej, kiedy okaże się, że winda nie zatrzymuje się na parterze, tylko na półpiętrze (a są jeszcze takie bloki w Trzyńcu). Wtedy jakoś trzeba przemierzyć kilkanaście schodów z wózkiem w ręku. Dla niezorientowanych: wózek waży średnio 13 kg, dziecko z ubraniami i reszta potrzebnych rzeczy nawet przeszło dziesięć. W sumie mama ma do przeniesienia raczej dosyć nieporęczny ciężar ok. 23 – 25 kg. A to dopiero początek. Potem jeszcze musi się zmie-

nić z drzwiami, które najczęściej mają tak skonstruowane zawiasy, by same się zamykały. Zanim więc wróci od drzwi, które właśnie otworzyła do wózka, drzwi zdają się już same zamknąć. Oczywiście, matki są kobietami zaradnymi, więc sobie poradzą, najczęściej wyczyniając przedwzrostne akrobacje i przytrzymując drzwi swoimi plecami. Po takiej gimnastyce kobieta może poczuć się naprawdę szczęśliwa, że dotarła do maleństwa na dwór. O tym, że podobny scenariusz będzie się powtarzać podczas powrotu do domu, woli nie myśleć. Zresztą będzie gorzej, bo wózek trzeba będzie wnieść na górę.

Ulicami

W tych częściach miasta, gdzie zostały odnowione drogi i chodniki, nie ma raczej problemu z wjeżdżaniem i ze zjeżdżaniem z chodnika. Tam, gdzie nie zdążono, bądź nie zaplanowano wymiany nawierzchni, zdarzają się wysokie krawężniki. Czasami na tyle wysokie, że kiedy podnosi się przód wózka, leżące dziecko nagle znajduje się w pozycji stojącej. Może się to wydawać nawet komiczne, ale po przejechaniu paru ulic zauważamy, że biedne dziecko wcisnęło się w ten koniec wózka, gdzie ma nóżki. A nam od podnoszenia wózka wzmocniły się znacznie muskuły.

Historie z przejeżdżaniem po chodnikach są bladością i przypominają o delikatnym uśmiech wszystkie te mamy, które są zmuszone przejechać z wózkiem przez drogę I/11, czyli główną trasę prowadzącą z Frydka na Słowację. Nie ma znaczenia, czy korzysta się z przejścia dla pieszych, czy też nie. Samochody przejeżdżające po tej drodze mało kiedy zatrzymują się na zebze. Co dziwniejsze, częściej zdarza się, że zatrzyma się kierowca TIR-a, niż kierowca samochodu osobowego.

Stanie z wózkiem, w którym śpi dziecko, na poboczu ruchliwej i niebez-

piecznej drogi, to żadna przyjemność. O spalnionych, które musi maleństwo wdychać, nie trzeba przypominać. Proszę sobie też wyobrazić, że najpierw na ulicę wjedzie wózek, dopiero potem osoba go prowadząca. Niejedną mamę sama myśl o wjechaniu na taką drogę przyprawia o zawroty głowy. Zwłaszcza, gdy widzi TIR-y pędzące jeden za drugim szybkością najczęściej wyższą niż 50 km/godz. Czasami można tak stać na poboczu parę minut, zanim jakiś kierowca się zlituje.

Trzeba przypomnieć, że są jeszcze miejsca, w których koło tej drogi nie prowadzą chodniki. I chyba żadna mama przy zdrowych zmysłach nie pojedzie z wózkiem po tej samej drodze co TIR-y. Pozostaje więc tylko

samochodach mocujemy specjalne foteliki. Wózek na pewno nie spełnia ich funkcji. A ze specjalnymi fotelikami w autobusach jeszcze się nie spotkałam.

Jeżeli mama postanowi zrezygnować z wózka i skorzystać z chusty, bądź też przewieźć dziecko na rękach, musi liczyć się z tym, że mało kto wpadnie na pomysł, by takiej mamie ustąpił miejsce. Przecież jest młoda i postoi. To, że dźwiga na rękach ruszających się dziesięć kilogramów, już nikomu przez myśl nie przejdzie.

Pociąg

Wyższa szkoła jazdy – w naszych warunkach nie polecam. Samotna matka z wózkiem raczej nie da rady. Podjazdów na dworcach w Trzyńcu nie zauważyłam. Zaś wnieśnienie wózka do pociągu to ciężka kombinatoryka. Autobus w tym wypadku jest na pewno wygodniejszy.

Zakupy

Kobieta idąca z dzieckiem na spacer przeważnie chce jeszcze zdążyć zrobić zakupy. I może się mocno zdziwić, kiedy na drzwiach sklepu zobaczy znak przekreślonego wózka. To prawda, w Trzyńcu jest jeszcze kilka sklepów, w których mamy z wózkami nie są mile widziane. Podobno kradną. Sprzedawcy polecają zostawić wózek przed sklepem.

To może nie jest duży problem, kiedy nasza pociecha ma dwa czy trzy latka i może sama dreptać koło mamy. Co ma jednak zrobić kobieta z trzymiesięcznym brzdącem? Zostawić go na ulicy? Ciekawe, czy właściciel sklepu zostawił by swoje dziecko w wózku przed sklepem? Pozostaje więc supermarkety, po których można się z wózkiem spokojnie przemieszczać.

Następnym problemem są małe sklepiki, do których po prostu z wózkiem nie da rady wjechać. Trzeba się pogodzić z tym, że aby kupić w Trzyńcu na przykład buty lub ubranie, pozostaje nam załatwić sobie opiekę do dziecka i wybrać się na zakupy bez maleństwa.

Urzędy, poczta

Jeżeli chcemy coś załatwić w Urzędzie Miejskim, nie powinno być większego problemu. W budynku znajduje się winda, która wywiezie nas, gdzie trzeba. Są też podjazdy. Gorzej ma się sprawa z filią ds. socjalnych, która znajduje się w Łyżbicach. Tutaj zaraz za drzwiami napotykamy schody.

Rozumiem, ktoś może powiedzieć, że urzędy to nie miejsce dla małych dzieci. Jednak sprawy, zwłaszcza te dotyczące świadczeń na rzecz dzieci,

muszą załatwić również kobiety samotnie wychowujące pociechy. Nie zawsze mogą liczyć na bliskich, którzy w tym czasie popilnują maleństwa.

W Trzyńcu całe szczęście znajdują się oddziały poczty, do których można wjechać z wózkiem. Na przykład na Placu TGM, w budynku Tesco. Nie do zdobycia natomiast jest budynki poczty w Starym Trzyńcu.

Kultura, życie społeczne

Podjazdy brakują również w Domu Kultury Trisia. Wjechanie z wózkiem na wystawę jest niemożliwe. A szkoda, bo brak tak potrzebnych jak podjazdy, dzieł sztuki izolująco. Jeszcze cały czas obywateli matki z wózkami w niektórych miejscach, np. w galerii, jest przyjmowane jako dziwactwo. Przykro, bo przecież mama też człowiek, a i dziecko nie uczy się od mała obcować ze sztuką.

Podobnie sprawa ma się z restauracjami. Choć tutaj już wiele się zmieniło. Właściciele zauważyli, że rodzina z dziećmi to też klient. Są w Trzyńcu na Tarasie dwie bardzo przyjemne restauracje z kącikami dla dzieci. Nie trzeba patrzył krzywo na mamę wjeżdżającą do środka z wózkiem. Jest specjalnie podwyższone krzesło dla malucha. Są nawet kąciki zabaw. Obsługa też jest przygotowana do podjęcia specjalnego kilkumiesięcznego klienta i nie krzywi się, kiedy maluch rozleje sobie batę na obrus. Kelnerka z uśmiechem wymieni obrus i wytrze rozlaną bańkę. Oczywiście sprawą zasadniczą jest fakt, że w lokalu nie można palić. Takich miejsc było jak najwięcej.

Co do restauracji, sprawa jest bardziej skomplikowana z powodu palaczy. Bo są co prawda oddzielne miejsca dla palących i nie palących, nie zawsze jednak na tyle, by zapisać z papierosów nie docierał do czajki „nie palące”. Brakuje specjalnych krzeselek dla maluchów. Ale tutaj też można spotkać wspaniałe wyjątki.

Luksus?

Nie natknęłam się jeszcze podczas swoich wędrówek z wózkiem na specjalne miejsca do przewijania dziecka. Jak jest lato i ciepło, to nie ma problemu i można zmienić pieluszkę na świeżym powietrzu. Gorzej jednak, kiedy na dworze mróz, bądź też pada deszcz. Nie ma miejsc, w których można by było maleństwo nakarmić. Ale pewno by mamom ułatwiły życie.

Na spacerze z wózkiem po mieście można się nieźle napić. To jest standardem w świecie, u nas podobnie, ale jest jako żbądną luksus. Matki z małymi dziećmi w wózku częściej jeszcze przyjmowane są jak dziwactwa. Bo powinny siedzieć w domu, a nie pchać się do galerii czy też do restauracji, bo dziecko płacze, a mama z wózkiem zabiera za dużo miejsca w autobusie. W obliczu niższego społecznego statusu mamy z dzieckiem powinien wzrosnąć. I to nie tylko w polu wsparcia finansowego.

HALINA SIKORA

Do niektórych sklepów nie można wchodzić nie tylko z psem, ale nawet... z wózkiem.

korzystanie z samochodu, jeśli się takowej posiada, bądź autobusu.

Autobus

To następny koszar dla matki z wózkiem. Na szczęście w Trzyńcu jeżdżą już autobusy niskopodłogowe, do których można wjechać z wózkiem bez najmniejszego problemu. Są zaznaczone w rozkładach jazdy, co też jest olbrzymim plusem. Niestety, jest ich mało i jeżdżą tylko w ramach komunikacji miejskiej. Gorzej jest z podmiejskimi autobusami. Tutaj bez pomocy drugiej osoby do autobusu z wózkiem się nie wejdzie. Całe szczęście ludzi na naszym terenie nie trzeba specjalnie prosić, by pomogli wnieść maleństwo do autobusu i wynieść z autobusu. Czasami nawet sami proponują pomoc. Problemy zaczynają się, gdy na przystanku są dwa wózki, a autobus pomieści tylko jeden. Albo na przystanku przyjeżdża mikrobus, w którym wózek mieści się z trudnością. W każdym bądź razie podróż autobusem z wózkiem nie należy do przyjemności.

To, że dziecko będzie całą drogę płakało i mama zostanie narazona na różne komentarze, to nic. Każda matka zastanawia się, co mogłoby się stać, gdyby autobus miał wypadek. W

Niektórych zakupów nie da się zrobić bez koleżanki pilnującej wózka.

FOT. HALINA SIKORA

A jednak przeszły...

To było parę dni temu w Karwinie. Matki z dziećmi wychodziły na spacer, wystawiając buzie na pierwsze promyki opalającego już słońca. Na wiodącej do centrum Frysztatu ulicy Pocztowej ruch nie był zbyt duży, choć na światłach skrzyżowania pod budynkiem ubezpieczalni zdrowotnej co i rusz zatrzymywało się parę samochodów. Potem rozjeżdżały się z hukiem, dymem i smrodem spalin.

Zobaczyłam je jak harcowały na drzewie. Większa i mniejsza wiewiórka biegały dookoła pnia (fot. 1), jakby nie chcąc wracać na skwer rozciągający się od byłego „Prioru” po to skrzyżowanie. Po chwili okazało się, że odbierana przeze mnie jako „zabawa” gonitwa po drzewie, być może była lekcją teorii przechodzenia przez

FOT. M. PUDŁOWSKA-GRUBSIŃSK

jezdnię. Bowiem w jednej sekundzie obydwie znalazły się pod kołami zaparkowanego przy krawężniku auta i już patrzyły, niczym marynarz wypatrujący lądu, czy mogą przejść przez uczęszczaną drogę (fot. 2).

Mniejsza stała. Większa już była w połowie drogi (fot. 3), gdy zmieniły się światła na semaforach i ruszyły „piekельne” maszyny, jaśniejące feriami markowych lakierów. Jak gorąca strzała wielka popędziła z powrotem do mniejszej. Zaczaiły się pod bezpieczną karoserią starej „szkodówki” i czekały na dalszą okazję.

Zapaliło się czerwone światło. Droga wolna.

Biegna...

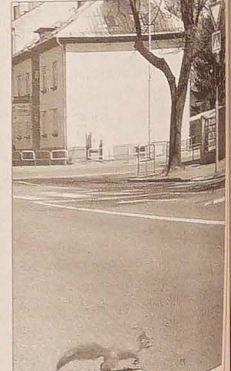
Już są obydwie w połowie drogi, już wydają się ją przekraczać – a tu z tej samej strony, w pełnej szybkości nadjeżdża auto z piskiem hamulca przed semaforem. Wiewiórki w tempie torpedy zmieniają kierunek. Znowu kryją się pod „szkodówką”.

„Spadło” czerwone. Nastąpiła cisza.

Noga w nogę, pazurek w pazurek, szybkoitko, ukradkiem, przebiegając przez strefę śmiertelnego zagrożenia.

Udało się.

Tym razem przeszły.

HALINA SIKORA

Telewizja

SOBOTA 5 MAJA

■ TVP 1

18.00 Warto kochać (s.) 6.45 Receptury
18.30 Chleb z Niepokalanowa 7.00
18.30 Dobrej w sobotę 7.30 Rok w ogrodzie
18.30 Wiadomości 8.15 Karolek (film
18.30 Feniks i dywan (s.) 9.05 Ziarno
18.30 Katar 2012 9.50 89 PLUS - młodość,
18.30 skating 10.05 Kogutko (mag.) 10.30
18.30 Nowy początek (film USA)
18.30 Kuchnia z Okrasą - Musztarda do
18.30 Tajemnice cmentarzyska
18.30 Wiadomości 13.10
18.30 Wydarzenia 13.50 Rzymskie
18.30 prozedura do Opola 13.50 Rzymskie
18.30 Wiadomości 15.50 Rodzina jak z
18.30 muzyki (film USA) 16.00 ZAP - szybki magazyn
18.30 Teleexpress 17.20 Na
18.30 (mag.) 17.30 Sasiedzi - Niewi-
18.30 Śmiechu warte (pr. roz-
18.30 Dwie strony medalu (s.) 19.00
18.30 Wiadomości 20.20 He-
18.30 (film maltański) 21.55 Patriota
18.30 23.30 Król koki (film USA) 0.20
18.30 Duran Duran w
18.30 (koncert).

■ TVP 2

18.30 Panoramę 6.45 Dziwne przy-
18.30 Matkoła 6.55 Spróbujmy
18.30 Magazyn Ligi Mistrzów 7.55
18.30 Śniadanie z Dwój-
18.30 jak się nie ubierać - Menopauza
18.30 z życia (s.) 13.20 Niesforne anioły
18.30 (teleturniej) 14.30
18.30 (s.) 15.05 Smaczne goł - Ro-
18.30 (show muz.) 15.55 Święta
18.30 - Magia liczb (s.) 16.25 Codzienna 2
18.30 Wielki poker (teleturniej) 18.00
18.30 18.25 Starter 18.45 Pano-
18.30 Europa dla lubię 20.05 Wio-
18.30 (koncert) 21.00 Hakerzy
18.30 Słowo na niedzielę 23.00
18.30 Zabić Sekala (film pol.)
18.30 Twin Peaks (film USA).

■ TV KATOWICE

18.30 Telenoviny
18.30 Z życia bocianów
18.30 8.45 Cukiernia
18.30 9.01 Auto-skanner 9.50
18.30 Było, nie minę-
18.30 11.01
18.30 Bitwy II wojny
18.30 Operacja praska 12.49 Serwis
18.30 Wierzy w dokument 14.00
18.30 16.02 Euro-
18.30 16.50 To się wytnie
18.30 Tygodnik Pozytywnie
18.30 Studio Wschód 18.00 Ak-
18.30 18.29 Spotkajmy się na Śląskim
18.30 18.40 Pomyśl na week-
18.30 19.15
18.30 19.35 Kabaret - to za
18.30 20.52
18.30 21.45 Aktualności 20.52
18.30 22.05 Sportowy
18.30 23.27 Studio Wschód 0.01 Europa
18.30 0.53 Studio świat.

■ POLSAT

18.30 Jesteśmy
18.30 (dla dzieci) 8.15
18.30 9.15
18.30 9.45 Rodzina zastępcza plus -
18.30 10.45 Wypiszczyć szczerób
18.30 13.00 1&S Cup 1/2 finału 15.00
18.30 15.15 Radosć życia 15.45
18.30 16.45 Trans-
18.30 17.45 Grasz, czy nie
18.30 19.25
18.30 20.00 Jak
18.30 21.55 Skandalista Larry Flynt
18.30 2.45 Utrata niewinności (film
18.30 4.00 Walka
18.30 5.00 Music

■ TVC 1

18.30 6.50
18.30 7.00
18.30 7.30
18.30 8.10
18.30 10.00
18.30 10.45
18.30 11.20
18.30 11.50
18.30 12.05
18.30 12.35
18.30 13.50
18.30 15.15

USA) 17.10 O koronę króla Karola (quiz show) 17.55 Prognoza pogody 17.57 Mi-
nuta z przyrody 18.00 Wiadomości 18.10
Niesamowity świat rekordów i ciekawo-
stek 18.35 ... a teraz wygrypi! 18.45 Wie-
czorynka 18.55 Losowanie Szczęśliwej
Dziesiątki 19.00 Wiadomości, wiadomości
regionalne, prognoza pogody, sport 20.00
Gotowi na wszystko (pr. roz.) 21.00 Forrest
Gump (film USA) 23.20 Wiadomości, sport
23.30 Losowanie Szczęśliwej Dziesiątki
23.40 Zgromadzenie (film br.-USA) 1.05
Komisarz Montalbano (s.) 2.40 Bananowe
rybki.

■ TVC 2

6.10 Wiadomości TVS 6.30 Wiadomości
regionalne 7.15 Wydarzenia w regionach
7.50 Panorama 8.30 Ćwiczymy z TVC 8.40
Malowanie w ciemnościach (dok.) 9.35
Świat cudów: Rybacy z Kamczatki (s. dok.)
10.00 Dzwon dla Adano (film USA) 11.45
Styl (mag.) 12.10 W kondycji (mag.) 12.30
Game Page (mag.) 12.50 Piątka Zellera
(mag. muz.) 13.20 Aquamarine - kolory
morza (dok.) 14.05 MŚ w hokeju 2007 Ro-
sia (transmisja meczu) 16.50 Rekami nie-
winnosci (film czes.) 18.05 MŚ w hokeju
2007 Rosja (transmisja meczu) 20.45 Pra-
ska Wiosna 2006 21.30 Górskie powietrze
21.55 Europejskie muzyczne korzenie: Taniec
przed kamerą 22.55 Noc z Andëlem
0.25 Wielka muzyka nocna 4.15 Telewizyj-
ne piosenki.

■ NOVA

5.40 Scooby-Doo na tropie (s. anim.) 6.05
Superpies Krypto (s. anim.) 6.30 Podróże
Gulliwera (s. anim.) 7.00 Cudowny świat
Walta Disneya 8.00 O.C. (s.) 8.55 Eso (li-
sta przeb.) 10.05 Julie Lescaut (s.) 12.00
Dzwonico do TV Nova 12.30 Zamach
(film czes.) 14.30 Zaucroczenie (film USA)
16.10 Mr. Bean 16.40 Szpinak czmy cudal
(film czes.) 18.30 Przygoda (mag.) 19.30
Wiadomości, sport, prognoza 20.00 Legalna
blondynka II (film USA) 22.00 W sieci pa-
jaka (film koprod.) 0.00 Piątek trzynastego
(film USA) 2.10 Tabu.

■ PRIMA

7.00 Tazmania (s. anim.) 7.20 Piotruś Pan
i piraci (s. anim.) 8.00 Niesamowita natu-
ra (s. dok.) 8.35 Salon samochodowy 9.30
Nie ma doskonałych (pr. muz.) 10.10 t-music
(pr. muz.) 11.15 Mary-Kate i Ashley:
Randka z billboardu (film USA) 13.15 Bi-
ta o Midway (film br.) 16.00 Big Ben (s.)
18.00 Zbrodnie w ogrodach (s.) 19.00 Wia-
domości, sport, prognoza pogody 19.25
Pomoc domowa (s.) 20.00 Ostatni samuraj
(film USA) 23.05 Liga niezwykłych dzeń-
telmenów IV (film USA) 1.20 Koszmar z ulicy
Wiązów (film USA) 3.00 Zapytaj o przyszłość.

■ NIEDZIELA 6 MAJA

■ TVP 1

6.10 Warto kochać (s.) 7.00 Transmisja
mszy św. z Sanktuarium Bożego Miło-
sierdzia w Krakowie Łagiewnikach 7.55
Sprawy nasze powszednie 8.00 Skoda
Auto Grand Prix MTB w Szczawnie Zdro-
ju 8.05 Fifi - Żądło to załatwi! (s.) 8.20
Domisie - Domisowy kot w butach (s.)
8.50 Lippy and Messy (j. ang. dla dzieci)
8.55 Teleranek 9.25 Kodolamczac (pr. roz-
ry.) 9.50 Moje smakołyki - Joe w Libanie
(film franc.) 10.10 Teleranek studio 10.20
Siódme niebo - Szacunek (film USA) 11.10
Skoda Auto Grand Prix MTB w Szczawnie
Zdroju 11.25 Tydzień 11.55 Między
a niebem 12.00 Regina Coeli 12.15 Mię-
dzy ziemią a niebem 12.50 Sprawy nasze
powszednie 13.00 Wiadomości 13.10 Wy-
wiad i opinie 13.35 Wielka włóczega (film
franc.) 15.45 Planeta Ziemia - Tam gdzie
lasy zmieniają szatę (film ang.) 16.40 Przed
Eurowizją 17.00 Teleexpress 17.20 Jaka
to melodia? (teleturniej) 18.15 Faceli do
wzięcia - Średnie medium (s.) 18.45 Przed
Opolem 19.00 Wieczorynka 19.30 Wiado-
mości 20.15 Rancho - Diablickie porachun-
ki 21.15 Och, Karol! (film pol.) 23.00 Upa-
dek (film niem.) 1.40 Kinematograf 2.05
Most (film RFN).

■ TVP 2

5.50 Lokatorzy - Granica szaleństwa (s.)
6.35 Złotopolscy (s.) 7.35 M jak miłość
(s.) 8.20 Bezpieczne drogi 8.30 Sto tysięcy
bocianów (pr. przyrod.) 8.55 Poezja łączy
ludzi - Mój ulubiony wiersz. „Pochwalone
niech będą ptaki” 9.00 Zacznie gwiazd:
Ivan Komarenko 9.30 Dookoła siebie - Czy
mogę coś zmienić w sobie? 10.00 Woj-
ciech Cejrowski bosso przez świat - Wioska
w dzungli (s.) 11.30 Niebezpieczni goście
(film dok.) 12.10 Bezpieczne drogi 13.30
Podróże kulinarne Roberta Makłowicza

- Smak Ibizy i Formentery 12.00 Bitwa o
Anzio (film USA) 20.00 Familiada (teletur-
niej) 14.30 Złotopolscy (s.) 15.05 Szansa
na sukces (s.) 16.05 Na dobre i na złe (s.)
17.05 Egzamin z życia (s.) 17.55 Bezpiecz-
ne drogi (s.) 18.00 Program lokalny 18.25
Starter (mag.) 18.45 Panorama 19.10 Mój
pierwszy raz (s.) 20.05 XXIII Przegląd Ka-
baretów PaKa 2007 21.00 Diamenty są
wечно (film ang.) 23.00 Panorama 23.30
Grzechy polskie - Egoizm 0.15 50 lat wizi
z Poznania: 50-lecie OTV Poznań (koncert)
1.05 Piano Bar (film franc.).

■ TV KATOWICE

6.24 Półkowniki „Paragraf zero” 6.50 In-
tegracja 7.03 Wierze, wątpię, szukam 7.45
Aktualności 7.50 Z życia bocianów 7.55
Zamyślenia nie tylko dla pobocznych 8.00
Koncert życzeń 8.45 Śląska lista przebo-
wów 9.01 Espresso 9.47 Serwis sportowy
9.58 Kuchnia nie tylko polityczna 10.53
Serwis kulturalny 11.00 Teplotki 12.00
Telewizja objazdowa 13.00 Półkowniki
„Wolny zawód” (film dok.) 14.00 Teplotki
14.39 Górnik Polkowice - Śląsk Wrocław
(2. liga polska) 16.45 Aktualności 16.50
TV Katowice zaprasza 17.00 Jak ten cza-
siec 17.15 Cała naprzód 18.00 Aktualno-
ści 18.29 Spotkajmy się na Śląskim 18.30
Retransmisje sportowe 20.49 Młodzież
kontra 21.45 Aktualności 21.55 Piłkarska
Trójka 22.05 Niedzielny magazyn sporto-
wy 23.00 Sportowa niedziela 23.59 Kuch-
nia nie tylko polityczna 0.31 Światowiec
0.58 Młodzież kontra 1.33 Telewizja ob-
jazdowa.

■ POLSAT

6.00 Pierwsza miłość (s.) 7.15 Sonic X
8.15 Power Rangers (s.) 8.45 Sheena (s.)
9.45 Walka bokserka Oskara De La Hoya
10.45 Cztery pancerni i pies - Załoga (s.)
13.15 Turniej WTA w Warszawie - Finał
15.05 Jak oni śpiewają (pr. muz.) 17.15
Świat według Kiepskich (s.) 17.45 Rodzina
zastępcza plus - Couch surfing (s.) 18.50
Wydarzenia 19.25 13. posterunek - Wigilia
(s.) 20.00 Skazany na śmierć (film USA)
21.00 CSI. Kryminalne zagadki Miami
(film USA) 22.00 Prawo miasta (s.) 23.00
Gotowe na wszystko (s.) 0.00 Magazyn
sportowy 2.00 Dziewczyny w bikini (quiz)
3.00 Nocne randki 4.35 TV market*5.00
Music Spot.

■ TVC 1

6.00 Ciekawostki z regionów 6.25 Adres:
Europa Środkowa 6.50 Klocki 7.00 Ryszard
Słoniec Serce (s.) 7.05 Pszczółka Maja
(s. anim.) 7.30 Boisko 7 (dla dzieci) 9.45
Kalendarium 10.00 Wędrująca kamera
(mag.) 10.30 Obiektyw (mag.) 11.00 Grze-
chy dla patera Knox (s.) 12.00 Pytania
V. Morawa (pr. dys.) 13.00 Wiadomości
13.05 O łabędziu (bajka) 14.05 Gdzie pie-
niądze pomagają 14.15 Magazyn religijny
14.35 Magazyn chrześcijański 14.50 W
poszukiwaniu czasu utraconego (pr. cykl.)
15.10 Kat nie zaczeka (film czes.) 16.50
Słowo na niedzielę 16.55 Antologia cze-
skiego humoru 17.30 TVC 17.55 Prognoza
pogody 17.57 Minuta z przyrody 18.00
Wiadomości 18.05 Nie wahaj się i kręć!
(pr. roz.) 18.35 Spostrzeżenia z zagranicy
18.45 Wieczorynka 18.55 Losowanie
Szczęśliwej Dziesiątki 19.00 Wiadomości,
wiadomości regionalne, prognoza pogody,
sport 19.55 Losowanie Sportki i Szansy
20.00 Źródło życia (film czes.) 21.50 168
godzin (pr. publ.) 22.20 Zwykłe życie (dok.)
22.35 Wiadomości, sport 22.45 Losowanie
Sportki i Szansy 22.50 Nie do przebaczenia
(film USA) 0.45 Losowanie Szczęśliwej
Dziesiątki 0.50 Sprawy dla dwu (s.) 1.40
Świat sztuki 2.25 Powrót kanclerza 2.55
Pytania V. Morawa.

■ TVC 2

7.10 MŚ motocykli 2007 Chiny (transmisja)
8.10 Film o filmie „Pusinky” 8.25 Telewi-
zyny klub nie słyszycy (mag.) 8.55 MŚ
motocykli 2007 Chiny (transmisja) 10.00
Europejskie muzyczne korzenie: Taniec
przed kamerą 10.55 Mity i fakty historii:
Cuda Jezusa Chrystusa 11.45 Czworu w
śniegu (film TV) 13.15 Świat sztuki: Shir-
ley MacLaine 14.05 MŚ w hokeju 2007
Rosja (transmisja meczu) 16.50 Rozwód
(film USA) 18.05 MŚ w hokeju 2007 Rosja
(transmisja meczu) 20.45 Wiończor na te-
mat... Służąc lasom 22.10 Teatr żyje! (mag.)
22.35 Robert Fajkus (poezja) 22.45 Studio
pilki nożnej 23.35 Golf magazyn 0.00Cze-
ska Filharmonia gra i mówi 0.35 Gotowe
na wszystko 1.25 Talk show J. Krausa 2.05
Live at Montreux: Carlos Santana i przy-
jaciele.

■ NOVA

5.40 Scooby-Doo (s. anim.) 6.10 Superpies

Krypto (s. anim.) 6.35 Podróże Gulliwera
(s. anim.) 7.00 Cudowny świat Walta Dis-
neya 8.00 Szczęście w zasięgu ręki (s.)
8.55 Przygody z Nigelem Marvenem (s.
dok.) 10.00 Julie Lescaut (s.) 11.55 Chłopc-
y i mężczyźni (s.) 13.15 Szkoła uczuć (film
USA) 15.20 Akademia Policjyna IV: Patrol
obywatelski (film USA) 17.05 Detektyw
Monk (s.) 17.55 Poradnik domowy 18.50
Obywatelskie dżudo (pr. publ.) 19.30 Wia-
domości, sport, pogoda 20.00 Zamierzmy
się znowa (reality show) 21.30 Zgubieni
(s.) 22.30 Odiamski (mag.) 23.05 Zbrodnia
stulecia (film USA) 1.10 24 godziny (s.)
2.25 Strzał w serce (film USA).

■ PRIMA

7.00 Tazmania (s. anim.) 7.20 Piotruś Pan
i piraci (s. anim.) 8.00 1945 - rok, który
zmienił świat (dok.) 9.05 Świat 2007 (mag.)
9.35 Policja kryminalna Kolonia (s.) 10.40
Inżynieria odjeżdża (s.) 11.50 Receptariusz
prima pomysłów (mag.) 13.00 Niedzielnia
partia (pr. dys.) 13.55 105% alibi (film czes.)
15.30 Nie ma doskonałych (pr. roz.) 16.00
Światowicie (film niem.) 18.00 Gwiazdy
koło pianina (pr. roz.) 19.00 Wiadomości,
sport, prognoza pogody 19.25 Pomoc do-
mowa (s.) 20.00 „Ber nebo neber” (quiz
show) 21.10 Nie do wiary (pr. roz.) 22.10
Chirurdzy (s.) 23.10 Okoliczne zbrodnie
(s.) 0.05 Wydział do spraw specjalnych (s.)
0.55 Zapytaj o przyszłość 2.15 Niedzielnia
partia.

■ PONIĘDZIAŁEK 7 MAJA

■ TVP 1

5.40 Rolnictwo na świecie 6.00 Kawa czy
herbata? 8.00 Wiadomości 8.15 Kwadrans
po ósmej 8.35 Nastoletni geniusze (s.) 9.05
Budzik - Gitara (s.) 9.35 Tom - Tom w Pa-
ryżu (s.) 10.00 Jaka to melodia? (teleturniej)
10.50 Wielki świat małych odkrywców
- Nazwy nie tylko własne... 11.05 ZUS dla
ciebie 11.15 Obywatelski głos: Polska
„Solidarność” 11.45 Agrobiznes (mag.)
12.00 Wiadomości 12.10 Moda na sukces
(s.) 12.55 Klan (s.) 13.20 Plebania (s.) 13.45
Jaka to melodia? (teleturniej) 14.15 Bulio-
nerzy (s.) 14.40 Zwierzowiec - Agresja (s.)
15.00 Wiadomości 15.10 Sprawiedliwi
- Dzieci dwojga rodziców 15.35 Losskot!
(pr. kultur.) 16.05 Moda na sukces (s.)
17.00 Teleexpress 17.20 Na celowniku
(mag.) 17.30 Klan (s.) 18.00 Jaka to melo-
dia? (teleturniej) 18.30 Plebania (s.) 19.00
Wieczorynka 19.30 Wiadomości 20.20 Ta-
ka historia (film pol.) 21.20 Felieton 21.30
Za i przeciw (film ang.) 23.25 Z refleksem
(pr. public.) 23.45 Regal (mag.) 0.15 Powrót
żywych trupów II (film USA) 1.40 Polacy
na Syberii - Nieprzewidywalna Kamczatka
(film dok.).

■ TVP 2

5.35 Ocean Avenue (s.) 7.25 Przystanek
praca 7.35 Globert przedstawia niezwy-
kły świat natury (s.) 8.05 Na dobre i na złe
(s.) 9.00 Pytanie na śniadanie 10.45 Co-
dzienna 2 m 3 11.15 Magnum - Gra o wy-
soką stawkę (s.) 12.05 Przygody Tarzana
- Prymitywne uczucia (s.) 12.35 Niesforne
rodzice (s.) 13.10 W chińskim przedszkolu
13.40 Znaki czasu 14.05 Smaczne goł -
Robert Kudelski 14.55 Dr Quinn (s.) 15.45 Na
dobre i na złe (s.) 16.45 Jak się nie ubie-
rać (pr. ang.) 17.15 Z Dwójką bezpiecznie!
17.25 Anna Dymna - spotkajmy się 18.00
Program lokalny 18.45 Panorama 19.05
Śmierć studenta (film finland.) 20.05 M
jak miłość (s.) 20.55 Kulisy serialu „M jak
miłość” 21.05 Pogoda na piątek (s.) 22.00
Panorama 22.30 Biznes 22.35 Warto roz-
mawiać 23.35 Kryminalne zagadki Las Ve-
gas (s.) 1.05 Niech gra muzyka (film pol.).

■ TV KATOWICE

6.00 Kurier 7.45 Aktualności 7.50 Gramy
dla was 8.45 Z życia Kościoła 8.21 Serwis
ekonomiczny 8.24 Przegląd prasy
8.27 Kamera Kuriera 08.39 Przegląd prasy
08.42 Serwis sportowy 09.08 Przegląd prasy
09.23 Serwis ekonomiczny 09.26 Ka-
mera Kuriera 09.30 Kurier wydanie 11.50
Serwis ekonomiczny 12.05 Kurier świat
12.22 Serwis kulturalny 13.04 Kurier ko-
mentarze 13.20 Serwis kulturalny 13.51
Serwis ekonomiczny 14.56 Serwis spor-
towy 15.05 Kurier komentarze 15.22 Ser-
wis kulturalny 16.04 Serwis ekonomiczny
16.15 Rozmowa dnia 16.45 Aktualności
16.50 Drobne sprawy 17.00 Wodociągi
17.15 Plus minus 18.00 Aktualności 18.29
Spotkajmy się na Śląskim 18.30 Aktualno-
ści sportowe 18.40 Sprzet bez pudła 18.45
Encyklopedia „Solidarność” 19.05 Zaolzie
(mag.) 19.20 Trudny rynek 19.40 TV Kato-
wice poleca 19.45 To się wytnie 19.50 TV
Katowice zaprasza 20.01 Telekurier 20.55

Trzeci wymiar 21.55 Aktualności 22.15
Plus minus 22.41 16/16 Dla miłości 23.04
Sportowy wieczór 23.59 Cannes i historia
(film franc.) 0.47 Plus minus 1.03 Trzeci
wymiar 1.55 Plus minus 2.07 Cannes i hi-
storia (film franc.).

■ POLSAT

6.00 Wstawa! Gramy! 6.50 Sidla miłości
(s.) 8.00 Wielka wygrana 8.55 Graczyko-
wie (s.) 9.25 Rodzina zastępcza (s.) 10.00
Sekret Laury (s.) 11.00 Metamorfozy (s.)
11.30 Samo życie (s.) 12.00 Dom nie do
poznania (s.) 13.00 Jesteś moim życiem (s.)
14.00 Pierwsza miłość (s.) 14.45 Świat wed-
ług Bundych (s.) 15.15 Rodzina zastępcza
(s.) 15.50 Wydarzenia 16.25 Interwencja
(mag.) 17.00 Gra w ciemno 18.00 Pierwsza
miłość (s.) 18.50 Wydarzenia 19.30 Samo
życie (s.) 20.00 Z Archiwum X (s.) 21.00
Twierdza (film USA) 23.45 Nieustraszeni
(s.) 0.45 Bumerang 1.25 Magazyn sporto-
wy 4.25 Nocne randki 5.00 Music Spot.

■ TVC 1

5.59 Dzień dobry z TVC 8.30 Sezamie,
otwórz się (dla dzieci) 9.00 Kalendarium
9.15 O koronę króla Karola (quiz show)
10.00 Wiadomości 10.05 To był Videostop
(pr. roz.) 11.00 Oczarowanie (s.) 12.00 Wia-
domości 12.30 Sama w domu (mag.) 13.25
Ćwiczymy z TVC 13.35 Mieszkać - to sztuka
14.00 Nie wahaj się i kręć! (pr. roz.) 14.30 W
poszukiwaniu czasu utraconego (pr. cykl.)
14.50 Euro fondue 15.00 Wiadomości
15.10 Antologia czeskiego humoru 15.50
Śpiewanki 16.00 Zaczarowane przedszkole
16.30 Telewizja dla dzieci 16.55 Tajem-
nice Toma Wizarada 17.15 AZ-kwiz (teletur-
niej) 17.40 Testy, porady, reportaż 17.55
Prognoza pogody 17.57 Minuta z przyrody
18.00 Wiadomości regionalne 18.15 Chlo-
paki w akcji (mag. kul.) 18.40 Żywe serce
Europy 18.45 Wieczorynka 18.55 Losowa-
nie Szczęśliwej Dziesiątki 19.00 Wiado-
mości, wiadomości regionalne, prognoza
pogody, sport 20.00 Miejsce na górze (s.)
21.00 Podróż po... (mag.) 21.30 Reporterzy
TVC 21.55 Uwieszenie za żelazną kurtyną
(cykl dok.) 22.10 Przekręt (s.) 23.05 Wia-
domości, prognoza pogody, sport 23.15
Losowanie Szczęśliwej Dziesiątki 23.20
Blues ze Staré pekárny (pr. muz.) 0.05 Kat
nie zaczeka (film czes.) 1.50 AZ-kwiz 2.10
Q (mag.) 2.40 Fenomen dziś.

■ TVC 2

6.10 Wiadomości TVS 6.30 Kim jest... 7.00
Herbata dla trzech 7.30 TVC 7.50 Panora-
ma 8.30 Na pływalni z... (talk show) 9.00
Dzień dobry z Moraw i Śląska 11.25 AZ-
kwiz (teleturniej) 11.45 Żywe serce Euro-
py 12.00 Mity i fakty historii: Cuda Jezusa
Chrystusa 12.55 Pszczółka Maja (s. anim.)
13.40 Angielski dla najmłodszych 14.00
Klub detektywów ma problemy (film USA)
15.30 Studio piłki nożnej: FK Jablonec 97
- SK Slavia Praha (mag. + transmisja me-
czu) 18.05 MŚ w hokeju 2007 Rosja (trans-
misja meczu) 21.00 Wydarzenia, komenta-
rze 21.35 Świat książek (mag.) 21.50 Przed
konkurencją Eurowizji 2007 22.15 Filmowy
klub: Inna kobieta (film USA) 23.35 Maga-
zyn historyczny 0.00 168 godzin 0.30 Ro-
bert Fajkus 0.40 Regiony TVC24 1.05 Do
tablicy 2.20 Maj Janeczka 2004.

■ NOVA

5.59 Śniadanie z TV Nova 8.35 Nieziem-
ska miłość (s.) 9.35 Uwolnić dzina (film
niem.) 11.30 Kojak (s.) 12.35 Stefanie (s.)
13.35 Stingers (s.) 14.35 Świat według Bun-
dych (s.) 15.05 Gwiazdne wrota (s.) 16.05
Strażnik Teksasu (s.) 17.00 Popołudniowe
wiadomości, sport, pogoda 17.35 Dowody
zbrodni (s.) 18.30 Ulica (s.) 19.30 Wiado-
mości, sport, pogoda 20.00 Kobra 11 (s.)
21.05 Weekend (mag.) 21.45 Dr House (s.)
22.35 Sahara (film austral.) 0.45 Kompania
braci (s.) 1.40 Szybka wygrana.

■ PRIMA

6.30 Księżniczka Fantaghiro (s. anim.) 7.00
Szansa bez granic (pr. roz.) 8.50 Jesteś mo-
im życiem (s.) 9.50 Plomienie namętności
(s.) 10.50 Lekarz z gór (s.) 11.55 Rewir Wol-
fa (s.) 12.55 Sabrina, nastoletnia czarowni-
ca (s.) 13.25 Krok za krokiem (s.) 13.55 Ko-
misarz Rex (s.) 14.55 Kameleon (s.) 16.00
Diagnoza morderstwo (s.) 16.50 Medicop-
ter (s.) 17.45 Minuty regionu 17.48 Wiado-
mości regionalne 18.00 5 kontra 5 (pr. roz.)
18.45 Jan Kraus w Primie 19.00 Wiadomo-
ści, sport, prognoza pogody 19.25 Pomoc
domowa (s.) 20.00 Lotnisko (s.) 21.10 Zgad-
nij, kim jestem! (pr. roz.) 22.25 Gotowe na
wszystko (s.) 23.25 Nowojorscy gliniarze
(s.) 0.20 Mroczna obsesja (film USA) 2.05
t-music 3.00 Zapytaj o przyszłość.
Telewizja zaprasza siebie prawo zmian w programie.

Teledzienniki

WTOREK 8 MAJA

■ TVP 1

5.40 Tak jak w Unii 6.00 Kawa czy herbata? 8.00 Wiadomości 8.15 Kwadrans po ósmej 8.35 Czerwony traktor - Wielka ryba (s.) 8.55 Sali Mali - Wiosenne porządki (s.) 9.05 Domowe przedszkole 9.35 Tom - Tom w Szkoci (s.) 10.05 Szkoła złamanych serc (s.) 10.55 Mieszkań w Europie. Nowy Londyn 11.15 Kardynał Bolesław Kominek - strażnik „Gorącego żelaza” 11.45 Agrobiznes (mag.) 12.00 Wiadomości 12.10 Moda na sukces (s.) 12.55 Klan (s.) 13.20 Plebania (s.) 13.45 Jaka to melodia? (teleturniej) 14.10 Facedi do wzięcia - Średnie medium (s.) 14.40 Na misyjnym szlaku - Marzenia stracone, marzenia odzyskane (film dok.) 15.00 Wiadomości 15.10 Ktokolwiek widział, ktokolwiek wie... 15.40 Wyjeżdżam - zostaje? 16.05 Moda na sukces (s.) 17.00 Teleexpress 17.20 Na celowniku (mag.) 17.30 Klan (s.) 18.00 Jaka to melodia? (teleturniej) 18.30 Plebania (s.) 19.00 Wieczorynka 19.30 Wiadomości 20.20 Cud na wzgórzu (film USA) 21.55 Sprawa dla reportera 22.30 Z refleksjem 22.55 Misja specjalna (mag.) 23.25 Przekręt (film ang.) 0.25 Być albo nie być (film USA) 2.00 Ktokolwiek widział, ktokolwiek wie...

■ TVP 2

5.30 Ocean Avenue (s.) 7.15 Soli Deo Gloria (film dok.) 7.35 Mała czarodziejka - Zaba pogodny (s.) 8.05 Na dobre i na złe (s.) 9.00 Pytanie na śniadanie 10.40 Święta wojna - Cellulit (s.) 11.10 Sąsiedzi - Podwójny seans (s.) 11.40 Magnum - Dług wdzięczności (s.) 12.30 Przygody Tarzana - Tarzan i Amazonki (s.) 12.55 Niefortunne aniołki (s.) 13.25 Nie ma cudów - Drakońska defensywa (film ang.) 14.00 Europa da się lubić 14.55 Dr Quinn (s.) 15.45 M jak miłość (s.) 16.35 Gliniarz i prokurator (s.) 17.30 Zorro (s.) 18.00 Program lokalny 18.45 Panorama 19.05 Jeden z dziesięciu 19.40 Starter 20.05 M jak miłość (s.) 21.05 Magazyn Ekspresu Reporterów 22.00 Panorama 22.30 Biznes 22.45 Muza (film ang.) 0.25 Desperaci - nieznaną historią PRL-u - Powstanie w Brzegu 0.55 Uciec do Legii (film ang.).

■ TV KATOWICE

7.45 Aktualności 7.50 Gramy dla was 8.21 Serwis ekonomiczny 8.24 Przegląd prasy 8.27 Kamera Kuriera 8.39 Przegląd prasy 8.42 Serwis sportowy 8.45 Schlesien Journal 9.19 Przegląd prasy 9.23 Serwis ekonomiczny 9.26 Kamera Kuriera 11.04 Kurier biznes 12.04 Kurier świat 12.22 Serwis kulturalny 13.51 Serwis ekonomiczny 16.15 Rozmowa dnia 16.45 Aktualności 16.50 Relacje 17.00 Raport z akcji (mag.) 17.15 Plus minus 18.00 Aktualności 18.29 Spotkajmy się na Śląskim 18.30 Aktualności sportowe 18.40 Domowy zwierzyniec 18.45 Trójka tam była 19.00 Tropielec 19.15 Bliziej natury 19.40 Raport z akcji 19.50 Rynek pracy 20.01 Telekurier 20.55 Trzeci wymiar 21.45 Aktualności 22.05 Śląski klub filmowy 22.15 Plus minus 22.42 16/16 - Schody niezgody 23.04 Sportowy wieczór 23.58 De Gaulle bez maski (film franc.) 0.48 Plus minus 1.03 Trzeci wymiar 1.55 Plus minus 2.07 De Gaulle bez maski (film franc.).

■ POLSAT

6.00 Wstawa! Gramy! 6.50 Sidła miłości (s.) 8.00 Wielka wygrana 8.55 Graczykowie (s.) 9.25 Rodzina zastępcza - Pantoflarz (s.) 10.00 Sekret Laury (s.) 11.00 Metamorfozy (s.) 11.30 Samo życie (s.) 12.00 Dom nie do poznania (s.) 13.00 Jesteś moim życiem (s.) 14.00 Pierwsza miłość (s.) 14.45 Świat według Bundy (s.) 15.15 Rodzina zastępcza - Kariera rapera (s.) 15.50 Wydarzenia 16.25 Interwencja (mag.) 17.00 Gra w ciemno 18.00 Pierwsza miłość (s.) 18.50 Wydarzenia 19.30 Samo życie (s.) 20.00 Piotr Baltroczyk przedstawia 21.00 Zasady walki (film USA) 23.30 Chirurgi (s.) 0.30 Nasze dzieci 1.30 Magazyn sportowy 4.30 Nocne randki 5.00 Music Spot.

■ TVC 1

6.15 13 komnata Jany Šulcovéj 6.40 Emanuel Moravec 7.40 Genus 8.00 Klocki 8.10 Teleanek 8.20 Wspaniała show (film anim.) 9.35 Nauka jest zabawa 10.00 Sen o pięknej pannie (bajka) 11.15 Babcia Kolji 12.00 Wiadomości 12.05 Oczarowanie (s.) 13.00 Bajka 14.10 Posłanie z podstępem (film czes.) 15.35 Biała choroba (film czes.) 17.20 Kalinita Jane 17.55 Prognoza pogody 17.57 Minuta z przyrody 18.00 Wiadomości 18.05 Bajka 18.45 Wieczorynka 18.55 Losowanie Szczęśliwej Dziesiątki 19.00 Wiadomości,

wiadomości regionalne, prognoza pogody, sport 20.00 Zabić Sekala (film czes.) 21.55 Wszystko party (talk show) 22.45 Wiadomości, prognoza pogody, sport 22.55 Losowanie Szczęśliwej Dziesiątki 23.00 Główny podejrzany (s.) 0.40 Polityczne spektrum 1.05 8 maja 1945 1.55 Mieszkań - to sztuka 2.20 Ally McBeal.

■ TVC 2

6.10 Wiadomości TVS 6.30 Wiadomości regionalne 7.15 Wydarzenia w regionach 7.50 Panorama 8.30 Planeta Nauki 8.55 Dumny naród 9.25 Skradzione dziesięć 10.50 Boisko 7 13.00 Bitwa o radio 14.00 10 wieków architektury 14.20 Elfilm 14.45 Jak realizowano Lisiczkę Bystrouškę 15.00 Przygody Lisiczkę Bystrouškę 16.00 Kinobox (mag.) 16.25 Music blok 16.55 Folklorika 17.20 Poszukiwania (film USA - szwajc.) 19.00 Dzień E 20.00 8 maja 1945 20.50 Dunkerque 21.30 Piękne zuby 21.55 Romeo, Julia i ciemność (film czes.) 23.15 Blokada (dok.) 0.05 Pamiętamy o Oświęcimiu 1.35 Śladami profesora Opletala 2.50 Planeta Nauki.

■ NOVA

6.20 Sindbad (film anim.) 7.50 Fałszywy król (film słow.) 9.40 Igraszki z diabłem (film czes.) 11.25 Anděl w górach (film czes.) 13.00 Powrót do Błękitnej laguny (film USA) 15.00 Agencie, podaj łapę (film USA - austral.) 16.55 Nebojsa (film czes.) 18.30 Ulica (s.) 19.30 Wiadomości, sport, pogoda 20.00 Przychodnia w różnym ogrodzie (s.) 21.20 Miejsce zbrodni New York (s.) 22.10 112 22.45 Pasażer 57 (film USA) 2.20 Szybka wygrana 1.15 Prawo i porządek (s.) 2.30 Talk show.

■ PRIMA

6.30 Księżniczka Fantaghiro (s. anim.) 7.00 Tazmania (s. anim.) 7.20 Piotruś Pan i piraci (s. anim.) 7.45 Sylwester i Tweety (s. anim.) 8.00 Asterix zdobywa Amerykę (film anim.) 9.50 Cipolla Colt (film wł.-hiszp.) 11.50 Piaski Edenu (film fr.) 13.50 Britanic (film br.-USA) 16.00 Posłuszenie melduje (film czes.) 17.45 Minuty regionu 18.00 5 kontra 5 (pr. roz.) 18.45 Jan Kraus na Primie 19.00 Wiadomości, sport, prognoza pogody 19.25 Pomoc domowa (s.) 20.00 Bardzo delikatne związki (s.) 21.15 Top 10 22.25 Closer (s.) 23.25 Nowojorscy gliniarze (s.) 0.20 Najlepsi z najlepszych (film HongKong) 2.20 Zapytaj o przyszłość.

ŚRODA 9 MAJA

■ TVP 1

5.40 Wpisani w krajobraz 6.00 Kawa czy herbata? 8.00 Wiadomości 8.15 Kwadrans po ósmej 8.35 Nastoletni geniusze (s.) 9.00 Domisie - Domisiowy kot w butach (s.) 9.30 Tom - Tom w Hollywood (s.) 10.00 Szkoła złamanych serc (s.) 10.50 Kuchnia z Okrasą - Pasta, to znaczy makaron (s.) 11.15 Burza we Lwowie (film pol.) 11.45 Agrobiznes (mag.) 12.00 Wiadomości 12.10 Moda na sukces (s.) 12.55 Klan (s.) 13.20 Plebania (s.) 13.50 Jaka to melodia? (teleturniej) 14.10 Recepty Jedynki - Nieposuszone jeliła 14.30 Raj 15.00 Wiadomości 15.10 Kwadrans na kawę 15.35 Anna i Józef (film pol.) 16.05 Moda na sukces (s.) 17.00 Teleexpress 17.20 Na celowniku (mag.) 17.30 Klan (s.) 18.00 Jaka to melodia? (teleturniej) 18.30 Plebania (s.) 19.00 Wieczorynka 19.30 Wiadomości 20.20 Co niesie życie (film USA) 21.50 Polacy 22.35 Z refleksjem 23.00 Na tyłach wroga (film USA) 0.30 Bez papierów (pr. belg.).

■ TVP 2

5.25 Ocean Avenue (s.) 7.10 Znaki czasu 7.45 Mała czarodziejka - Księżniczka Bibi (s.) 8.05 Na dobre i na złe (s.) 9.00 Pytanie na śniadanie 10.45 Święta wojna - Szelrandka (s.) 11.15 Sąsiedzi (s.) 11.45 Magnum - Spojrzenie (s.) 12.35 Kopicuszek (s.) 13.00 Nowy obóz dla łobuzów (pr. ang.) 13.55 Europa da się lubić 14.50 Dr Quinn (s.) 15.40 M jak miłość (s.) 16.35 Gliniarz i prokurator - Kochaj albo rzuć (s.) 17.30 Zorro (s.) 18.00 Program lokalny 18.45 Panorama 19.05 Jeden z dziesięciu 19.40 Ulice kultury 20.05 Za ciemem (film USA) 22.00 Panorama 22.30 Biznes 22.40 Korespondent 23.15 Psy II: Ostatnia krew (film pol.) 0.55 Ojcowie chrześni Rosji - Uciekinier (film ang.).

■ TV KATOWICE

7.45 Aktualności 7.50 Kalendarz regionalny 8.21 Serwis ekonomiczny 8.24 Przegląd prasy 8.27 Kamera Kuriera 8.45 Telewizyjny Uniwersytet Trzeciego Wieku 9.00 Transmisja obrad Sejmu 16.03 Serwis ekonomiczny 16.13 Rozmowa dnia 16.45 Aktualności 16.50 Rynek pracy 17.00 Pierwsza pomoc 17.05 Kwiaty, ogrody 17.15 Plus minus 18.00 Aktualności 18.29 Spotkajmy się na Śląskim 18.30 Aktualności sportowe

18.40 Kwiaty, ogrody 18.45 Nasz reportaż 19.00 Vsechno kłape - wszystko gra 19.20 Zbliżenia filmowe 19.35 Speed (pr. motor.) 20.01 Telekurier 20.55 Trzeci wymiar 21.45 Aktualności 22.05 Kabaret to za duże słowo 22.15 Plus minus 24.16 Firma 23.04 Sportowy wieczór 0.02 Więcej niż jedno (s.) 0.51 Plus minus 1.07 Trzeci wymiar 2.01 Plus minus 2.13 Więcej niż jedno (s.).

■ POLSAT

6.00 Wstawa! Gramy! 6.50 Sidła miłości (s.) 8.00 Wielka wygrana 8.55 Graczykowie (s.) 9.25 Rodzina zastępcza - Kariera rapera (s.) 10.00 Sekret Laury (s.) 11.00 Metamorfozy (s.) 11.30 Samo życie (s.) 12.00 Zamiećmy się znowu (s.) 13.00 Jesteś moim życiem (s.) 14.00 Pierwsza miłość (s.) 14.45 Świat według Bundy (s.) 15.15 Rodzina zastępcza (s.) 15.50 Wydarzenia 16.25 Interwencja (mag.) 17.00 Gra w ciemno 18.00 Pierwsza miłość (s.) 18.50 Wydarzenia 19.30 Samo życie (s.) 20.00 Świat według Kiepskich (s.) 21.00 Egzamin dojrzałości (film USA) 23.00 Daleko od noszy (s.) 23.30 Piotr Baltroczyk przedstawia 2.30 Nocne randki 5.00 Music Spot.

■ TVC 1

5.59 Dzień dobry z TVC 8.30 Zaczarowane przedszkole 9.00 Piękne miasta 9.30 Niezamowiony świat rekordów i ciekawostek 10.00 Wiadomości 10.05 Miejsce na górze (s.) 11.00 Talk show Jana Krausa 11.40 Za żelazną kurtyną 12.00 Wiadomości 12.30 Sama w domu (mag.) 13.25 Cwiczmy z TVC 13.40 Wędrująca kamera (s. dok.) 14.10 Tragiczne zdarzenia 14.30 Bananowe rybki (talk show) 15.00 Wiadomości 15.05 Nie mam pracy (poradnik) 15.30 Hobby magazyn J. Bohdalowej 16.00 Zaczarowane przedszkole 16.30 Złote rączki 16.40 Labirynt (dla dzieci) 17.15 AZ-kwiz (teleturniej) 17.40 Testy, porady, reportaże 17.55 Prognoza pogody 17.57 Minuta z przyrody 18.00 Wiadomości regionalne 18.15 Pod pokrywką (mag.) 18.40 Żywe serce Europy 18.45 Wieczorynka 18.55 Losowanie Szczęśliwej Dziesiątki 19.00 Wiadomości, wiadomości regionalne, prognoza pogody, sport 19.55 Losowanie Sportki i Szansy 20.00 Saga rodu Forsytów (s.) 21.00 List do ciebie 21.55 Na tropie (mag. krym.) 22.20 Piękne miasta (pr. cykl.) 22.45 Wiadomości, prognoza pogody, sport 22.55 Losowanie Sportki i Szansy 23.00 Music blok (pr. muz.) 23.30 Losowanie Szczęśliwej 10 23.35 Joey (s.) 23.55 Chłopaki w akcji 0.20 Moda - Ekstrawagancja - Maniera 0.40 AZ-kwiz 1.05 Oczarowanie (s.) 1.55 Piątka Zeller 2.20 Reporteryz TVC.

■ TVC 2

6.10 Wiadomości TVS 6.30 Wiadomości regionalne 7.00 10 wieków architektury 7.15 Wydarzenia w regionach 7.25 Styl 7.50 Panorama 8.30 Piękne zuby 9.00 Dzień dobry z Moraw i Śląska 11.25 AZ-kwiz 11.45 Żywe serce Europy 12.00 W kondycji (mag.) 12.20 Obiektyw (mag.) 12.50 Czy mnie zechcecie? 13.10 Świat książek 13.20 Teleturniej dla dzieci 13.45 Tajemnice Toma Wizarada 14.05 MŚ w hokeju 2007 Rosja (transmisja meczu) 16.45 Europa dziś (mag.) 17.10 Prymat (mag.) 17.30 Port (mag.) 18.05 MŚ w hokeju 2007 Rosja (transmisja meczu) 21.00 Wydarzenia, komentarze 21.25 Upadek (film niem.) 23.55 Terra musica 0.40 Chruszajów, samochód! (film fr.-ros.) 3.00 Regiony TVC24.

■ NOVA

5.59 Śniadanie z TV Nova 8.35 Nieziemską miłość (s.) 9.30 Patton (film USA) 11.00 Lenses i spółka (s.) 11.30 Kojak (s.) 12.35 Stefania (s.) 13.35 Stingers (s.) 14.45 Świat według Bundy (s.) 15.05 Gwiezdne wrota (s.) 16.05 Strażnik Teksasu (s.) 17.00 Populudniowi wiadomości 17.35 Dowody zbrodni (s.) 18.30 Ulica (s.) 19.30 Wiadomości, sport, pogoda 20.00 Światła pasażu (s.) 21.15 Na własne oczy (pr. publ.) 22.25 Agenci NCIS (s.) 23.20 Nocny kurs (s.) 0.15 Kompania rakiet (s.) 1.15 Szybka wygrana.

■ PRIMA

6.30 Księżniczka Fantaghiro (s. anim.) 7.00 Szansa bez granic (pr. roz.) 8.45 Jesteś moim życiem (s.) 9.50 Płonienie namiętności (s.) 10.50 Lekarz z gór (s.) 11.55 Rewir Wolfa (s.) 12.55 Sabrina, nastoletnia czarownica (s.) 13.25 Krok za krokiem (s.) 13.55 Komisarz Rex (s.) 14.55 Kameleon (s.) 16.00 Diagnosta mordorder (s.) 16.50 Medicopter (s.) 17.45 Minuty regionu 17.50 Wiadomości regionalne 18.00 5 kontra 5 (pr. roz.) 18.45 Jan Kraus na Primie 19.00 Wiadomości, sport, prognoza pogody 19.25 Pomoc domowa (s.) 20.00 Lotnisko (s.) 21.10 Jesteś tym, co jesz 22.25 Kości (s.) 23.20 Nowojorscy gliniarze (s.) 0.20 Płotka (film USA) 2.05 Zapytaj o przyszłość.

TV Polonia

WTOREK 8 MAJA

6.00 Kawa czy herbata? 8.00 Wiadomości 8.15 Kwadrans po ósmej 8.35 Domisie 9.15 Ojczyzna polszczyzna 9.30 Salon kresowy (dok.) 9.45 Rodzina jak z nut 10.30 Historia opozycji (dok.) 11.10 Plebania (s.) 12.00 Wiadomości 12.30 Klan (s.) 12.35 Miałem żyć (rep.) 13.05 Warto kochać (s.) 13.50 Sportowy tydzień 14.20 Rozmowy na temat... 14.30 Pasterz nad Wisłą (dok.) 15.10 Reportaż 15.45 Domisie 16.10 Magazyn Medyczny 16.25 Zwierzowiec 16.40 Program ekumeniczny 17.00 Teleexpress 17.15 Reportaż 17.45 Dziką Polską (dok.) 18.15 Poczet rektorów Uniwersytetu Jagiellońskiego 18.35 Polska z bocznej drogi 18.50 Plebania (s.) 19.15 Dzwonek przygody Koziołka Matołka 19.30 Wiadomości 20.10 Klan (s.) 20.35 Polska racja (pr. public.) 21.05 W stronę świata (dok.) 21.30 Ktokolwiek widział, ktokolwiek wie... 21.55 Warto rozmawiać 22.45 Dziennik pilota Góry (dok.) 23.10 Reportaż 23.30 Panorama 23.50 Biznes 23.55 Podróże kulinarne Roberta Makłowicza 0.20 Poczet rektorów Uniwersytetu Jagiellońskiego 0.40 Reportaż 0.50 Plebania (s.) 1.15 Dzwonek przygody Koziołka Matołka 1.30 Wiadomości 2.00 Klan (s.) 2.25 Polska racja 2.55 W stronę świata - Katarzyna Kopczyk (dok.) 3.20 Ktokolwiek widział, ktokolwiek wie... 3.45 Warto rozmawiać 4.35 Dziennik pilota Góry (film dok.) 5.00 Reportaż 5.45 Polska z bocznej drogi.

ŚRODA 9 MAJA

6.00 Kawa czy herbata? 8.00 Wiadomości 8.15 Kwadrans po ósmej 8.35 Domowe przedszkole 9.00 Wierzę, wątpię, szukam 9.25 Zaproszenie 9.45 Fabryka śmiechu 10.35 Z archiwum IPN (mag.) 11.05 Jesteśmy z zamku 11.30 Plebania (s.) 12.00 Wiadomości 12.10 Klan (s.) 12.35 Polska racja 13.05 W stronę świata - Katarzyna Kopczyk (dok.) 13.30 Ktokolwiek widział, ktokolwiek wie... 14.00 Przeboje Polki (widowsko) 14.50 Dziennik pilota Góry (film dok.) 15.15 Reportaż 15.35 Zaolzie 15.45 Domowe przedszkole 16.10 Laboratorium 16.30 Wierzę, wątpię, szukam 17.00 Teleexpress 17.15 Koncert zespołu Maanam 17.40 Afisz - Rozstaje Europy (mag.) 18.05 Wyjeżdżam - zostaje? (rep.) 18.25 Jesteśmy z zamku 18.50 Plebania (s.) 19.15 Eliaszy i Pistulka 19.30 Wiadomości 20.10 Klan (s.) 20.35 Więści Polonijne 21.05 Zakrecony tydzień 21.35 Egzamin z życia (s.) 22.20 Biznes z gwarancją (mag.) 22.45 Polacy 23.30 Panorama 23.50 Biznes 23.55 Koncert zespołu Maanam 0.20 Afisz - Rozstaje Europy (mag.) 0.50 Plebania (s.) 1.15 Eliaszy i Pistulka 1.30 Wiadomości 2.00 Klan (s.) 2.25 Więści Polonijne 2.55 Zakrecony tydzień 3.25 Egzamin z życia (s.) 4.10 Pamiętaj o mnie 4.30 Wyjeżdżam - zostaje? (rep.) 4.50 Biznes z gwarancją (mag.) 5.15 Polacy.

CZWARTEK 10 MAJA

6.00 Kawa czy herbata? 8.00 Wiadomości 8.15 Kwadrans po ósmej 8.35 Budzik 9.00 Raj (mag.) 9.25 Ostoja 9.50 Zaczęły gwiazdy - Anna Szalapak 10.20 Koncert zespołu Maanam 10.45 Afisz - Rozstaje Europy (mag.) 11.10 Poczet rektorów Uniwersytetu Jagiellońskiego 11.30 Plebania (s.) 12.00 Wiadomości 12.10 Złotopolscy (s.) 12.35 Więści Polonijne 13.05 Egzamin z życia (s.) 13.50 Biznes z gwarancją (mag.) 14.10 Zakrecony tydzień 14.35 Od przedszkola do Opola - Bogusław Mec 15.05 Polacy 15.45 Budzik 16.10 Ja i moje życie (widowsko) 16.30 Raj (mag.) 17.00 Teleexpress 17.15 SF-Symulator faktu 17.40 Opowieści wiatru i morza (film pol.) 18.00 Ostoja 18.25 Polacy na Syberii - Oddech tajgi (dok.) 18.55 Plebania (s.) 19.15 Lis Leon 19.30 Wiadomości 20.15 Z daleka, a z bliska 21.00 Konkurs Piosenki Eurowizji Helsinki 2007 - półfinał 23.40 Panorama 24.00 Biznes 24.00 SF-Symulator faktu - Telekomunikacja 0.25 Budzimy do życia 0.35 Rozmowy na temat... 0.50 Plebania (s.) 1.15 Lis Leon - Serce i szpada 1.30 Wiadomości 2.00 Złotopolscy (s.) 2.25 Z daleka, a z bliska 3.10 Jutro będzie niebo (film pol.) 4.25 Polacy na Syberii (dok.) 4.55 Odkrywanie Warszawy 5.15 Magazyn Ekspresu Reporterów.

PIĄTEK 11 MAJA

6.00 Kawa czy herbata? 8.00 Wiadomości 8.15 Kwadrans po ósmej 8.35 Domowe przedszkole 9.00 Karino (s.) 9.25 Od Okołu do Nowego Miasta (rep.) 9.50 Bzik kulturalny 10.15 SF-Symu-

lator faktu 10.40 Poranek z muzyką 11.30 Plebania (s.) 12.00 Wiadomości 12.10 Złotopolscy (s.) 12.35 Polska na fabularny 14.40 Odkrywanie Warszawy 15.05 Magazyn Ekspresu Reporterów 15.45 Domowe przedszkole 16.10 Pismo Encyklopedia Łodzi i okolice 16.30 Święta wojna - Goldfish (s.) 17.00 Teleexpress 17.15 Czarna 2 m 3 (s.) 17.45 Misjonarze z Krakowa w Białym (rep.) 18.10 Bzik kulturalny 18.35 Pismo Encyklopedia Łodzi i okolice 18.50 Plebania (s.) 19.15 Trzeci wymiar 19.30 Wiadomości 20.10 Złotopolscy (s.) 20.35 Polska na weekend 21.05 Mówi się... 21.25 Na dobre i na złe (s.) 22.20 Program rozrywkowy 23.10 Porozmawiamy 24.00 Złotopolscy (s.) 24.35 Jesteśmy z zamku 0.50 Plebania (s.) 1.15 Przygody Myszki 1.30 Wiadomości 2.00 Złotopolscy (s.) 2.25 Polska na weekend 2.55 Mówi się... 3.10 Hity satelity 3.30 Na dobre i na złe (s.) 4.20 Program rozrywkowy 5.10 Święta wojna - Goldfish (s.) 5.35 Misjonarze z Krakowa w Białym.

SOBOTA 12 MAJA

6.00 Plebania (s.) 8.00 Echa Pasterza 8.35 Święta wojna - Goldfish (s.) 9.00 Bzik kulturalny 9.25 Słoneczna wioźnica 9.45 Polacy na Syberii (dok.) 10.15 Z daleka, a z bliska 11.00 Dziękujemy za solidarność 11.10 Dwie strony medalu (s.) 11.35 Opowieści wiatru i morza (mag.) 11.50 Pasterz z bocznej drogi 12.05 Podróże kulinarne Roberta Makłowicza 12.30 Czarna 2 m 3 (s.) 13.00 Wiadomości 13.10 Na dobre i na złe (s.) 14.00 Salon kresowy 14.15 Dziką Polską (s.) 14.45 Mada w Białym 14.55 Duże dzieci 16.00 Szaleństwo na podwieczorek 17.00 Teleexpress 17.15 Nie tylko o... 17.25 Ojczyzna polszczyzna 17.40 Pamiętaj o mnie 18.00 Być Polakiem w Las Vegas (rep.) 18.30 M jak miłość 19.15 Baśnie i bajki polskie 19.30 Wiadomości 20.05 Muzyka poważna 21.00 M jak miłość 21.05 Eurovizji Helsinki 2007 - finał 0.10 Reportaż 0.30 M jak miłość (s.) 1.15 Baśnie i bajki polskie 1.30 Wiadomości 2.00 Muzyka poważna 2.35 Bojowie Polki 3.45 Dziką Polską (s.) 4.00 Czarna 2 m 3 (s.) 4.35 Być Polakiem w Las Vegas (rep.) 5.00 Dwie strony medalu (s.) 5.25 Opowieści wiatru i morza (mag.) 5.45 Dziękujemy za solidarność.

NIEDZIELA 13 MAJA

6.00 Przeboje Polki 6.50 Pamiętaj o mnie 7.10 Śniadanie na podwieczorek 8.05 M jak miłość 8.50 Wydarzenia aktualne 9.00 Słowo na niedzielę 9.30 Mordziaki 9.35 Transmisja Mszy Świętej 11.55 Mój kraj - ziemia i niebom (film) 12.55 Dwa strony medalu (s.) 13.20 Dokument 14.10 Bulionierzy (s.) 14.55 Wywiad i opowiadanie 15.20 Reportaż 15.45 Biografie - 16.35 Zaproszenie 17.00 Teleexpress 17.15 Rozmowy na temat... 17.25 Program rozrywkowy 18.25 M jak miłość (s.) 19.15 Król Maciuś Pierwszy 19.30 Wiadomości 20.10 Oficerowie 21.10 Oczywiście (widowsko) 21.15 Pierwszy raz 22.05 Dziękujemy za solidarność 22.15 Bzik kulturalny 22.30 Rekordzista (rep.) 23.15 Reportaż 23.25 Zaczęły gwiazdy 24.00 M jak miłość 0.45 Ziarno (mag.) 1.15 Król Maciuś Pierwszy 1.30 Wiadomości 2.00 Cerowienie (s.) 2.50 Zaproszenie 3.00 Lionerzy (s.) 4.00 Biografie (dok.) 4.10 Dwie strony medalu (s.) 5.15 Reportaż 5.40 Oczywiście (widowsko).

PONIEDZIAŁEK 14 MAJA

6.00 Kawa czy herbata? 8.00 Wiadomości 8.15 Kwadrans po ósmej 8.35 Domisie 9.30 Omówków 9.00 My Wydarzenia 9.30 Misjonarze z Krakowa w Białym (rep.) 9.50 Mój pierwszy raz 10.45 Biografie - Lapa (dok.) 11.30 Plebania (s.) 12.00 Wiadomości 12.10 Klan (s.) 12.35 Być Polakiem w Las Vegas (rep.) 12.55 M jak miłość (s.) 14.00 Chłopi (s.) 14.30 Porozmawiamy 15.45 Jesteśmy z zamku 16.10 Między Odrą a Renem 16.30 Wiadomości 20.10 Klan (s.) 20.35 Polska racja bez granic - Czechy (rep.) 21.45 Sportowy tydzień 21.55 Warto kochać (s.) 22.35 Prezes Wilhelmsaven 1. Mecz (dok.) 23.30 Panorama 23.50 Sportowy tydzień 3.25 Wyprawa profesora Gąbki 3.45 Wiadomości 4.10 Wiadomości 4.25 Wyprawa profesora Gąbki (s.) 1.30 Wiadomości 2.00 Klan (s.) 2.25 Praca bez granic - Czechy (rep.) 2.55 Sportowy tydzień 3.25 Wyprawa profesora Gąbki (s.) 4.25 Wyprawa profesora Gąbki (s.) 4.51 Zaczęły gwiazdy 5.40 Salon kresowy - Lwowska Wioźnica (s.) 5.55 Misjonarze z Krakowa w Białym.

Teledzienniki

Zyczenia

Dnia 8 maja obchodzi swój szesnasty jubileusz życiowy 85. urodzin a zarazem imieniny

pan STANISŁAW OCHMAN

z Lutyni Dolnej. Z tej okazji przede wszystkim jak najlepiej życzymy zdrowia i samych radosnych dni życia. Z całego serca żona Maria, córka i wnuk. GL-254

Dnia 7. 5. 2007 obchodzi swój szesnasty jubileusz 80-letnia

pani HELENA HESSOWA

z Czeskiego Cieszyna. Do dalszych lat życzymy Bożego błogosławieństwa, spokoju, zdrowia i za wszystko z serca dziękujemy. Życzenia składają córka Jadzia, syn Ludwik i Marian z rodzinami. Agnieszka, Ondra, Lukaszek i Ondra przesyłają przychylne życzenia i za wszystko dziękują. GL-246

Z okazji 100. rocznicy państwa MECUSIÓW wszystkim najlepiej życzą Gałuszki, Kozusznikowie, Pawlasowie i Witalowie. GL-251

Wspomnienia

Jak bardzo byłem nam potrzebny, miałeś tu nadal z nami życie. Przeszły nam tylko wspomnienia, bo tak już zawsze musi być.

Dnia 5 maja 2007 mija pierwsza bolesna rocznica, kiedy na zawsze uciło szlachetne serce naszego Najdroższego

śp. WŁADYSŁAWA KENCKIEGO

O chwilę cichych wspomnień prosi żona z rodziną. RK-107

Nie umarłem, bo wiem, że żyję w sercach tych, których kochałem.

Dnia 6. 5. 2007 mija 2. rocznica, kiedy na zawsze uciło szlachetne serce naszego Drogiego

śp. inż. JANA SZPYRCA

z Wędrzyni. O chwilę cichej zadumy prosi najbliższa rodzina. GL-248

W teatrze

SKAZA POLSKA - CZ. CIESZYŃSKO: Cieszyńskie nebe (5. godz. 17.30); **TRZYNIEC**: Skapiec (9. godz. 19.00, grupa STUD; godz. 19.00, grupa TRP-WEP).

W kinach

DOLNA ŁOMNA - Centrum: Sposób na reżisera (5. 6. godz. 15.30); Prosto w serce (5. 6. godz. 17.45); **TRZYNIEC**: Chwały (5. 6. godz. 17.45; 6. 6. godz. 20.00); **Reflex**: Wakacje Jasia (5. 6. godz. 17.00); **Krwawe** (5. 6. godz. 20.00); **Krew** jako symbol (7-9. godz. 20.00); **Życie** na podwórku (7-9. godz. 17.00); **Ex**: Prabuszka (5. 6. godz. 19.00); **TRZYNIEC**: Czas, który pozostał (6. 6. godz. 17.30); **Wakacje** Jasia (7-9. godz. 17.00); **Adrenalina** (7-9. godz. 20.00); **HAWIERZÓW**: „Bestiast” (5-9. godz. 17.45); **Asterix** i **Wikingowie** (5-9. godz. 15.30); **CZ. CIESZYŃSKO - Central**: **Wakacje** Jasia (5-6. godz. 17.00); **CIESZYŃSKO - Piast**: **Wakacje** Jasia (5-6. godz. 15.30, 17.15, 19.00, 20.45; 7-9. godz. 16.30, 18.15, 20.00).

li (5, 6. godz. 15.30, 17.15, 19.00, 20.45; 7-9. godz. 16.30, 18.15, 20.00).

W na antenie

POLSKIE WIADOMOŚCI: TVC 1, pięć wiadomości regionalne od godz. 18.00; TVC 2, sobota od godz. 7.00. **POLSKIE AUDYCE**: Ostrawa 107,3 MHz i Trzyniec 105,3 MHz, po-pt: 19.00, nie: 18.30.

W terenie

TRZYNIEC OSÓWKI - MK PZKO zaprasza członków oraz sympatyków na przedchadzkę krajoznawczą po Podlesiu w niedzielę 13. 5. Zbiórka o godz. 14.45 przy szkole (Marco Polo). Autobusem z Borku o godz. 14.20, Trzyniec 14.30. **CZ. CIESZYŃSKO** - zarząd ZSM zaprasza prezesów chorów na drugie szkolenie-warsztaty dotyczące pisania grantów, które poprowadzi mgr Marta Kmeť w sobotę 12. 5. o godz. 9.00 w siedzibie PCP, Cz. Cieszyń, ul. Ostrawska 21. Zachęcamy wszystkich do udziału, a zainteresowanych prosimy o zgłoszenie się pod adresem e.sikora@kni-hovna.ctesin.cz lub telefonicznie 608 949 670.

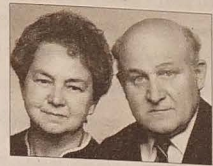
CZ. CIESZYŃSKO OSIEDLE - MK PZKO zaprasza na wycieczkę do Krakowa. Odjazd w sobotę 2. 6. o godz. 6.00 z parkingu przy Teatrze Cieszyńskim, cena 50 Kc dla członków Kola, 150 Kc dla innych chętnych. Prosimy zabrać dokumenty oraz zlotówki na wstępne. Zgłoszenia prosimy składać do 20. 5. u p. Leszka Brannego, Cz. Cieszyń, Komenského 8.

ŚMIŁOWICE - zespół amatorski przy MK PZKO zaprasza na wycieczkę 12. 5. o godz. 18.00 na spektakle „Kaktusik” Antoniego Lachowicza oraz „Sumeryja u Drzągęły” Adama Wawroza do sali Urzędu Gminnego w Śmiłowicach.

DĄBROWA - MK PZKO zaprasza na świetlicę z okazji Dnia Matki w sobotę 8. 5. Wisła Głębce - Stożek - Gródek. Odjazd z dworca autobus. PKS Cieszyń do Wisły Głębce o godz. 8.10. Zabrać dokumenty osobiste oraz zlotówki.

PTTS „BS” - zaprasza na wycieczkę 8. 5. Wisła Głębce - Stożek - Gródek. Odjazd z dworca autobus. PKS Cieszyń do Wisły Głębce o godz. 8.10. Zabrać dokumenty osobiste oraz zlotówki.

Wspomnienie to cicha nuta Wyjęta z tomów przeszłości, Wspomnienie to nic wysnuta Ze złotej przędzy miłości...

Dnia 3. 5. br. minął pierwsza bolesna rocznica śmierci naszego Kochanego Tatusia, Dziadka i Pradziadka

śp. EMILA KUBECZKI

zaś 24. 5. przypomni sobie siódmą rocznicę, kiedy nas na zawsze opuściła nasza Najdroższa Mamusia i Babcia

śp. HELENA KUBECZKOWA

z Orłowej Poręby (dawniej z Karwiny Kopalni). Z miłością i szacunkiem wspominają najbliżsi. RK-104

Jutro, 6 maja 2007 mija 20. rocznica śmierci naszego Kochanego Ojca, Teścia i Dziadka

śp. MIECZYSLAWA PIECHACZKA

z Bystrzycy. Z miłością i szacunkiem wspomina syn z rodziną. GL-247

Dnia 7. 5. 2007 minie 20. smutna rocznica, kiedy nas opuścił nasz Drogi

śp. WILHELM KUBIENA

ze Stonawy. Za wspomnienie dziękuję żona z rodziną. RK-101

Nekrologi

Składamy serdeczne podziękowanie wszystkim krewnym, znajomym i sąsiadom za wyrazy współczucia oraz udział w pogrzebie naszej Drogiej Mamy

śp. ZOFII DWOROKOWEJ

Dziękujemy ks. St. Jochymkowi za dostojne przeprowadzenie obrzędu pogrzebowego i wszystkim, którzy ujęli się do ostatniego pożegnania ze Zmarłą. Podziękowanie kierujemy również do MUDr J. Żurkowej oraz do personelu medycznego LDN szpitala w Orłowej za wzorową opiekę podczas choroby. Zasmucona rodzina. RK-106

Składamy serdeczne podziękowania krewnym, przyjaciółom, sąsiadom, znajomym, Zarządowi MK PZKO za wyrazy współczucia, kwiaty, wieńce i liczny udział w pogrzebie naszej Drogiej

śp. ANNY RASZKOWEJ

z Wędrzyni. Bóg zapłać księdzu Arturowi Kimakowi za dostojne przeprowadzenie obrzędu pogrzebowego. Dziękujemy również doktorowi MUDr Davidowi Polednikowi za opiekę lekarską. Zasmucona rodzina. GL-260

Inf.: rano do godz. 8.30, wieczorem od godz. 19.00 pod nr. tel.: 596 311 685, 732 175 618.

informujemy uczestników wycieczki do Krakowa, że do 8. 5. trzeba rejonowym zatwierdzić zwiedzanie katedry na Wawelu. Inf.: 596 311 685, 732 175 618.

Zapisy

DOLNA ŁOMNA - zapisy do przedszkola w Dolnej Łomnej nr 70 odbędą się 9-11. 5. w godz. 7-15. Kontakt: 558 365 006.

Koncerty

KARWINA ŁAKI - dnia 6. 5. o godz. 16.00 w kościele św. Barbary odbędzie się koncert organowy. Organy - B. Chrobok, skrzypce - J. Videnka. RK-103

Oferta pracy

POSZUKUJEMY OPIEKUNKI do malopieczęta w Czeskim Cieszynie. Tel. 737 000 565. GL-253

Oferty

SZUKAM PARTNERKI na wspólny, zagraniczny urlop. Hasło Gratis GL-252

MALOWANIE DACHÓW I ELEWACJI. Balicki, tel.: 558 742 469, 732 383 700. GL-176

SPRZEDAM KURKI 14-15 tygodniowe, indyki do dalszego chowu 3-4 kg, p. Foltwarczna, D. Żuków, tel. 558 734 202, 731 610 830. AD-058

O za Olzą

KSIĄŻNICA CIESZYŃSKA, ul. Mennicza 46, Cieszyń: do 31. 8. wystawa „Ignacy Kraszewski i jego księgozbiór. W 120 rocznicę śmierci pisarza.” Czynną wtp: 8-18; so: 9-15. **WIEŻA PIASTOWSKA I ROTUNDA**

Zakład Słusarski K+S **Kraina & Słowik** oferujemy usługi i prace słusarskie w szerokim zakresie. tel. 737 610 798, 732 785 583 Trzyniec Podlesie 451 (zabudowa byłego JZD) GL-101

DA św. Mikołaja: czynna codziennie 9-16.

ŚLĄSKI ZAMEK SZTUKI I PRZEDSIĘBIORCZOŚCI, sala ekspozycyjna Oranżerii, Cieszyń, ul. Zamkowa 3: do 10. 5. „Flo-sign”, wystawa fotografii Natalii Lisek-Borowicz i Piotra Borowicza oraz porcelany Bogdana Kosaka. Czynną codziennie 10-17.

ODDZIAŁ MUZEUM USTROŃSKIEGO, Zbiory Marii Skalickiej, 3 Maja, Ustroń Brzegi: 10. 5. o godz. 17.00 wspomnienie w 100. rocznicę urodzin ojca idei Klubów Propozycji Władysława Oszeldy.

Wystawy

GALERIA TEATRU CIESZYŃSKIEGO, Biała Galeria: do 20. 5. wystawa obrazów Jiřígo Malifa z ekspozycją „Droga Krzyżowa”. Czynną po-pt: 9-15 po zgłoszeniu na portierni TC.

SALA MĄNESA, MIEJSKI DOM KULTURY, Karwina, t.f. Oswożeni: do 25. 5. wystawa fotografii Pavla Hubenki „Południowe Czechy spod świętej góry Blaník”. Czynną do 25. 5. wt, pt: 9-17; so: 10-18.

MUZEUM ZIEMI CIESZYŃSKIEJ, SALA WYSTAW w Karwinie, rynek Masaryka 10: do 21. 10. wystawa „Motocykl duży - mały, każdy w sobie coś ma”. Czynną wt-pt: 9-17; so: 9-13; nie: 13-17.

KAMIENIARSTWO

»OBELISK«

43-419 Hażlach k. Cieszyna ul. Jastrzębska 1

NAJNIŻSZE CENY

NA ŚLĄSKI CIESZYŃSKIM

Nasz przedstawiciel handlowy jest do państwa dyspozycji

Mirosław Holubek

tel. 776 296 099

lub 0048 516 193 726

Przyjazd do klienta z pełną ofertą obmiar, projekty, wyceny oraz wszelkie konsultacje są **BEZPŁATNE** Szanowni państwo, przed dokonaniem wyboru poznajcie naszą ofertę. Serdecznie zapraszamy!

Kamieniarstwo WRZOS

NAJWIĘKSZY ZAKŁAD NA POGRANICZU

Oferujemy wzornictwo czerpane z najlepszych tradycji kamieniarskich

Wiele nowości na rynku czeskim • Dla nas jakość jest najważniejsza

Siedziba firmy: **Hażlach, ul. Cieszyńska 20b, tel. +48 338 567 377**, (4 km od granicy w Boguszowicach) • Filia: **Goleszów, ul. Grabowa 4**, (3 km od granicy w Lesnej)

• Wyłącznie przedstawiciel firmy: **Jan Kisiela, tel. +48 600 293 968**

NA ŻYCZENIE PRZYJEŻDZAMY DO KLIENTA ZAWSZE Z NAJLEPSZĄ OFERTĄ

Ogłoszenie jest równocześnie DARMOWYM BILETEM WSTĘPU

Zapraszamy na

DACH - DOM - OGRÓD

W DNIACH 9-12 MAJA 2007

w godz. 9.00-18.00, sobota w godz. 9.00-13.00 w Ośrodku Kulturalno-Społecznym „Strzelnica” w Cz. Cieszynie.

WSZYSTKO DLA DACHU, DOMU I OGRÓDU

Organizator: **IK-INTERKOM**, agencja prywatna ds. wystawiennictwa 737 01 Cz. Cieszyń, Nábřeží Svobody 1268/8, P.O.Box 71 Kontakt: tel./fax: + 420 558 713 042, +420 608 459 968

Ogłoszenia do „Głosu Ludu” przyjmowane są w dni powszednie: w godz. 8.30-15.30 w redakcji „Głosu Ludu” przy ul. Komenského 4, Czeski Cieszyń; w godz. 8.00-16.00 w biurze firmy AD SERVIS, ul. Střelniční 18, Czeski Cieszyń; w godz. otwarcia w Odd. Literat. Pol. Biblioteki w Karwinie Frysztales (przy rynku); e-mail: ogloszenia@glosludu.cz

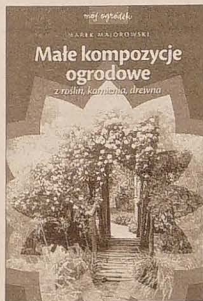
HENRYK I MAŁGORZATA GRABARCZYKOWIE

»Jaki to motyl?«

Wyd. „Multico”. Kolejna książeczka dla małych odkrywców z popularnej serii „Mój pierwszy przewodnik”. Z pewnością nie raz zachwycałeś się pięknymi motylami. Czy wiesz jednak, jak się nazywają i co robią? Motyle są piękne, pełne wdzięku, zachwycające. Na pewno spotkasz je na łące, w parku, w lesie, a nawet... we własnym domu. Poznaj motyle, zobacz, jak się nazywają i czym się różnią. Naucz się rozpoznawać motyle i poznaj ich tajemnice. Obserwuj ich życie, ale nie rób im krzywdy. Przekonasz się, ile radości daje wspólne podglądanie przyrody.

MAREK MAJOROWSKI – »Małe kompozycje ogrodowe«

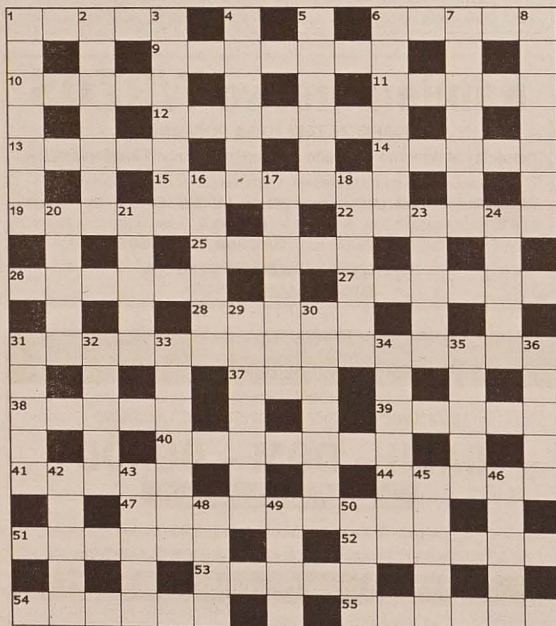
Wyd. „Multico”. Jak z małej działki przy domu wyczarować przestrzenny, uroczny i tajemniczy ogród? Dlaczego warto poznać reguły kompozycji ogrodowych wypracowane i stosowane od wielu wieków na całym świecie? Jak efektywnie zestawiać drzewa i krzewy o różnych barwach, kształtach i wielkościach? Jak harmonijnie wkomponować dodatkowe elementy aranżacji ogrodowej z drewna, kamienia, szkła, metalu? Obejrzyj sprawdzone pomysły na ciekawe kompozycje ogrodowe i przeczytaj praktyczne rady Autora. Dzięki nim urządzisz piękny, jedyny w swoim rodzaju ogród.

Książki można nabyć lub zamówić w Klubie Polskiej Prasy i Książki przy ul. Capka w Cz. Cieszyńskie (nr tel. 558 740 226). (kor)

Krzyżówka

POZIOMO: 1. na końcu lassa 6. nakład pieniędzy na określony cel 9. miasto nad Wieprzą 10. egzotyczne pnącze 11. Francis, angielski mąż stanu i filozof 12. człowiek leniwy a sprytny 13. z konopi się wyrwał 14. rośliny uprawne z rodziny traw 15. uroczystości jubileuszowe 19. podobna do brzośkwini 22. rodzaj podatku pośredniego 25. żona króla Teb Likosa 26. starsza, chorowana kobieta 27. ułatwienie, komfort 28. wysoka czapka wojskowa 31. **ROZWIĄZANIE DODATKOWE** (Drzewo mistrza Jana) 37. kręci się w oku 38. dudy 39. hazardowa gra losowa 40. badminton 41. nadmierna u grubasa 44. podąża korytem 47. z niej nie tylko książki 51. guma podeszłowa 52. skupisko Polaków w Wielkim Londynie 53. jego stolicą Kair 54. łatwo go wywieść w pole 55. cztery tygodnie przed Bożym Narodzeniem.

PIONOWO: 1. największy z cyklopów 2. statek-przetwórnia 3. polska osada polska w Turcji 4. masyw wulkaniczny w Armenii 5. przednia dolna okoliczka 6. drapieżnik z rodziny sokołów 7. grzułca 8. rzeczy liche, po partaku wykonane 16. naukowiec 17. zbiór rodowodów szlachty 18. dalekowschodni koncern 20. zamieszkuje dzunglę w dorzeczu Konga 21. śmietankowe grono 23. lejce 24. posładki 29. miejsce zyciora 30. gatunek tytoniu fajkowego 31. występuje w imieniu papieża 32. za kółkiem nie wylewa 33. antylopa z Półwyspu Indyjskiego 34. wąż z jadowitych 35. pojazd na płozach 36. elektroda dodatnia 42. przyszydewek 43. miejscowość kuracyjna 45. płytka zatoka 46. ogólnie przyjęta norma 48. Magda śpiewająca 49. święty byk 50. sieć do polowania ryb dennych.

Rozwiązanie krzyżówki z 28 kwietnia:
Poziomo: 1. PIKUS 7. TYCIEL 10. POZYTYW 11. MOLUKI 12. ANATOM 13. STRITAR 14. BONANZA 20. RZEŹNIK 24. CYFRA 25. WYMARSZ 26. GWIAZDA 27. KRASA 30. LUNY W BIESZCZADACH 37. ATU 38. SZARADA 40. APELANT 41. DZIUPŁA 42. ROZJĄT 45. ASONANS 49. AKTYN 50. WIADUKT 51. IZDEBKA 52. KORAN 53. AMANKA 54. ABRAZJA.
Pionowo: 2. SIOŁO 3. KLUZA 4. SPISZ 5. OZÓR 6. ETAT 7. TWARZ 8. GŁADŹ 9. EBOLI 14. TACZKI 15. INFRASTRUKTURA 16. ARAGAC 17. BAWOŁ 18. NOMEN 19. NARÓW 21. EGIDA 22. NAZWA 23. KRACH 28. REA 29. SZU 31. USZKO 32. YPRES 33. BUDDA 34. ZAPAS 35. DELON 36. CANON 39. AZJATKA 40. ALANINA 42. REWIA 43. ZJAWA 44. TRUST 46. ORDER 47. ARBUZ 48. SKALA.

Wśród autorów poprawnych rozwiązań rozlosowane zostanie książka „**PODANIA I LEGENDY ŚLĄSKA CIESZYŃSKIEGO. Antologia**” + CD. Termin nadsylenia rozwiązań upływa w piątek 11. 5. br. o godz. 12.00. Nagrodę (do odbioru w redakcji) za rozwiązanie krzyżówki z ub. soboty otrzymuje: **Wanda Żmija** – Stonawa.

HOKEIŚCI EKSTRALIGOWEGO TRZYŃCA WZNOWILI TRENINGI

Zespół wzmocnili obrońcy Malec i Śmumny

Po miesięcznej przerwie trzynieccy Stalownicy rozpoczęli w poniedziałek przygotowania do nowego sezonu 2007 – 2008. W poprzednim uplasowali się na ósmej pozycji (w ćwierćfinałach play offs ulegli Libercowi 3:4).

Ze zniecierpliwieniem czekają na nadejście nowego sezonu kibice wierzą, że ich pupile w nowym sezonie wypadną lepiej.

Ma o to zadbać szkoleniowiec Jiří Juřík. Razem z nim zajęciami treningowymi pokieruje menedżer sportowy **Pavel Marek**, który na pozycji asystenta trenera zmienił odchodzącego do Witkovic **Jana Danečka**. Trzecim trenerem pozostanie **Aleš Mach**. – *Przebiegające pod kątem rozwoju kondycji fizycznej letnie przygotowania będą również w tym roku urozmaicone. Oprócz biegania i jazdy na rowerach sporo czasu poświęcimy również innym dyscyplinom sportowym, zwłaszcza piłce nożnej. Przewidujemy*

rozegranie kilku sparingów z drużynami z niższych klas, a poza tym weźmiemy udział w turnieju piłkarskim w **Mutěnicach**, w którym grać będą wyłącznie drużyny hokejowe z ekstraklasy – powiedział dla „GL” trener Jiří Juřík. Zajęcia na lodzie rozpoczną

Co slychać?

IA KLASA:
 Bruszczyk – Wędrynia 2:0, Hodslawice – Stonawa 3:3 (dla gości: Frait, Loder, Franc), Lutynia – Mosty 3:1 (Vanečko, Andl, Osička – D. Nieslanik), Bystrzyca – Libschocz 3:0 (Př. Zboňáček, Lasota), Raszkowice – Bogumin „B” 2:0, Wędrynia – Mosty 1:2 (Cymorek, Němčík – T. Nieslanik), Bystrzyca – Hodslawice 1:0 (M. Hudžeczek), Dobra – Stonawa 1:3 (dla gości: Loder 2, Franc), Bogumin „B” – Liskowice 0:6, Libschocz – Lutynia 1:3 (Posel, Habrda, Konečný).

IB KLASA:
 Sucha – Oldrzychowice 4:1 (Goj, Baranek, Žuška, Kaleta – L. Stoszek), Rychwałd – Wierzniovice 0:0, Błędownice – Niebory 2:3 (Jeziorski 2 – Molnár, Gappa, Trombik), Gródek – Orłowa „B” 1:2 (Szołkowski – Bajzath, Karkoška), Śmiłowice – Żuków 3:2 (Ganczarzyk 2, J. Topiarz – Ganaj, Zielonka), Nydek – Sedliszcze 4:2 (dla gospodarzy: Čonka, A. Kantor, Swaczyna, F. Bujný), Jablonków – Datynie 0:2 (Dziedzic, Dołak), Jablonków – Orłowa 4:0 (Szűcs 2, Kluz, J. Čmiel), Niebory – Rychwałd 3:0 (Gappa, K. Cieciar, Trombik), Sucha – Śmiłowice 0:0, Oldrzychowice – Datynie 2:3 (Zbíral, Pinkas – Dołak 2, Hanzlík), Żuków – Wierzniovice 3:1 (Ganaj, Glac, Robenek – Čerešňa). (man)

Pokazówka Orłowskiego

Milan Orłowski, 20-krotny mistrz Czechosłowacji w grze pojedynczej, podwójnej i mieszanej, oraz wicemistrz świata w grze podwójnej zawiata do Stonawy, gdzie 12 maja o godz. 17.00 w Domu MK PZKO wystąpi w meczu pokazowym. Rywalem jednego z najbardziej popularnych tenisistów stołowych w Europie będzie inna czeska legenda tego sportu – **Jindřich Panský**. Oprócz klasycznego pojedynku panowie zaprezentują widzom grę za pomocą najmniejszych przedmiotów, a oprócz tego w trakcie gry wykonają także różne układy gimnastyczne. Ich polisy spotykają się z aplauzem na całym świecie. Impreza odbędzie się przy okazji jubileuszuowego 30. turnieju międzynarodowego młodzieży. Tak samo jak w latach poprzednich na organizowanie przez KlubSten Karwina imprezie zaprezentują się zawodnicy z Czech, Słowacji i Polski. (man)

Hokejaliści Trzyńca i Karwiny w play offs walczą o awans do finału pierwszej ligi. Grający na własnym obiekcie trzynieccy nie wykorzystali w pełni atutu własnego boiska; w pierwszym meczu z Ołomuńcem przegrali 5:6 w rzutach karnych, w drugim zwyciężyli 1:0 w rzutach karnych. Karwiniacy natomiast w pierwszym spotkaniu w Malenowicach przegrali 4:3, w drugim jednak zwyciężyli 6:5 po dogrywce. Serie rozgrywane są do trzech zwycięstw. (man)

Sport Polski

■ **RADNI CHORZOWA ZDECYDOWALI**, że piłkarze Ruchu dostaną pół miliona złotych z miejskiego budżetu, jeśli wywalczą awans do I ligi. Ruch Chorzów jest bliski awansu do Orange Ekstraklasy – po 26 kolejkach „Niebiescy” zajmują pierwsze miejsce w tabeli II ligi.

■ **22-LETNI PIŁKARZ LEGII WARSZAWA LUKASZ FABIANSKI** podpisał wczoraj kontrakt z Arsenalem Londynu. Za polskiego golkipera musiał klub z Wysp Brytyjskich zapłacić 3 mln euro.

■ **EUZEBIUSZ SMOLAREK** najprawdopodobniej opuści Borussia Dortmund po zakończeniu obecnego sezonu. Klub z Westfalii zamierza latem wzmocnić atak i dla reprezentanta Polski może zabraknąć miejsca.

■ **W POLSKIEJ LIDZE MOŻE DOJŚĆ DO PIERWSZEGO W HISTORII PROCESU** wytoczonego piłkarzowi za zachowanie na boisku. Napastnik Wisły Płock Krzysztof Kretkowski rozważa złożenie doniesienia do prokuratury na obrońcę Odry Wodzisław Sławomira Szarego. W 64. minucie meczu Wisły z Odrą Kretkowski walczył o piłkę w powietrzu, łapiąc go w czwartek po 12 dniach zwolniono ze szpitala, mógł podobno nawet zginąć.

■ **DO PRAWDZIWEJ REWOLUCJI** ma po skończeniu sezonu dojść w Koronie Kielce. Oprócz dużych zmian w składzie pojawi się nowy trener. Bardzo bliski podjęcia pracy w Kolporterze jest Paweł Janas, który ostatnio nie opuszcza niemal żadnego meczu

się najwcześniej pod koniec lipca. Wtedy to, że w nowym sezonie O2 ekstraklidy występować będzie w zespołach, w zasadniczej fazie rozgrywek drużyny rozegrają aż 60 spotkań – A to oczywiście wymogu zrealizowania przygotowania kondycyjnego – podkreślił Juřík.

Żadna nawalnica transferowa, która spustoszyłaby kadry drużyn zespołu spod Jarowarowego nie wiodła. Kontrakt nie przedłużono obrońcom **Radimu Tesařikowi** (szedł do Znojma) i **Tomašowi Fraňvi** (Cz. Budziejowice). Benjamin Grygryk Ujście nad Łabą przeniósł podobnie wzmocni napastnik **Hašek**. W Trzyńcu nie zagra już przynoszący się do Martina **Lašiča Riha**; pod znakiem zapytania stoją występy **Romana Hloucha**. Zarząd klubu chciałby utrzymać łowcę napastnika **Jurisa Staals** a przede wszystkim – bramkarza **Romana Čechmáňka**. Jego losy rozstrzygną w „B” 2:0, Wędrynia – Mosty 1:2 (Cymorek, Němčík – T. Nieslanik), Bystrzyca – Hodslawice 1:0 (M. Hudžeczek), Dobra – Stonawa 1:3 (dla gości: Loder 2, Franc), Bogumin „B” – Liskowice 0:6, Libschocz – Lutynia 1:3 (Posel, Habrda, Konečný).

Nasza oferta

II LIGA: Futbol Trzyniec – SFC (dziś, 10.15). MŚLF: Karwina – Brzeclaw (dziś, 16.30) DTMW: Dzieńmorowice – Bystrzyca (dziś, 16.30). B. Olbrachcice – Karwina (dziś, 16.30). I. Piotrowice – M. Albrachcice (jutro, 16.30) **MISTRZOSTWA JEWODZTWA:** Hawierzów – Czarna (dziś, 16.30), Hawierzów – Piekowice (wtorek, 17.00). **IA KLASA:** Wędrynia – Bystrzyca, Lutynia – Dobra – Liskowice, Stonawa – Raszkowice – Mosty – Hodslawice (dziś, 16.30), Bogumin „B” – Przybor (jutro, 16.30). **KLASA:** Oldrzychowice – Głębokie – Orłowa „B” – Niebory, Żuków – Sucha Grn., Datynie Dln. – Rychwałd (dziś, 16.30), Jablonków – Błędownice – Wierzniovice – Nydek (jutro, 16.30), Sucha Grn. – Datynie (wtorek, 16.30) **MISTRZOSTWA POWIATU KARWIŃSKIEGO:** Rychwałd – V. Bogumin I. Piotrowice – Pietwałd, B. Rychwałd – Domasłowice, B.F. Orłowa – Domasłowice, Czarnicko – Dąbrowa (dziś, 16.30), Hawierzów „B” – Sn Orłowa (jutro, 16.30) **MISTRZOSTWA POWIATU PIOSK:** Piossek – Chlebowice (dziś, 16.30). **ROZGRYWKI POWIATU TOSZONOWICE:** Toszonowice – Miłków (dziś, 16.30), Śmiłowice „B” – Kamionka p. O.

kielczan. Były selekcjoner reprezentacji Polski jest też na liście zwycięzców i Wisły.

■ **DO CENTRALNEGO OSKRODZKA SPORTU W SZCZYRKU** dotad nie był program naprawy Wisły Malborki, której zeskok latem zeszłego roku przeszkodził w budowie nowego stadionu. Aby ukończyć budowę potrzebna jest jeszcze 9 mln zł. Obecnie potrzebna jest jeszcze 9 mln zł. Obecnie potrzebna jest jeszcze 9 mln zł. Obecnie potrzebna jest jeszcze 9 mln zł.

■ **24-LETNI BRAZYLJCZYK ROGER GUERRIERO** pomógł wzmocnić trenera reprezentacji Polski. Wyrzył chęć gry w reprezentacji Polski.